

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

15 - 30 Σεπτεμβρίου 1908

ΕΤΟΣ Η' ΤΕΥΧΟΣ 191 - 192

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ Τὸ Χελιδόνι, δράμα.
ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ Ἀπὸ τὴν Λύκηθον, ποιήματα.
ΕΛΠΙΔΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ Τὸ Μουσείον Βέλα.
Π. Κ. ΒΙΖΟΥΚΙΑΔΗ Τὸ Ὄθωμ. Σύνταγμα καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ προνομίαι.
Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ Πλατάνου κηδεῖα, διήγημα.
ΚΙΜΩΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ Ὁ Εὐλοθραύστης τοῦ Φιλιπποῦ.
ΝΑΠΟΛ. Α. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ Νυχτολούλουδα, ποιήμα.
ΣΠ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ Τράπεζαι δεκαλέπτων καταθέσεων.
ΧΑΡ. ΑΝΝΙΝΟΥ Μέγα Σπήλαιον καὶ ἅγια Λαύρα.
ΜΙΧΑΗΛ Χ. ΛΟΥΚΑ Ὁμδοῦριαν.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Λόγοι καὶ Ἀντίλογοι ὑπὸ Π. Νβ.
Θέατρον ὑπὸ Γ. Ξενοπούλου καὶ Κ. Μιχαηλίδη.
ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝῆ ΕΠΙΣΤΗΜῆ Ἐνα βιβλίον διὰ τὸν ἄγιον Διονύσιον. — Τὰ τραγούγια τῶν «Νέων Παναθηναίων». — Ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Συνέδριον τοῦ Τύπου. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκδρομεῖς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. — Ὁ Οὐίλλιαμ Μίλλερ περὶ Γλαρέντζας. — Ἡ λαϊκὴ μουσικὴ τῶν Ἑλλήνων. — Ξένα περιοδικὰ περὶ τοῦ Βικέλα. — Ἀπομνημονεύματα τοῦ Μπερλιόζ. — Ὀλιγόστιχα. — Προτομὴ τοῦ Σολωμοῦ. — Νέαι ἐκδόσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Τὸ θῦμα τῆς ἐργασίας, ὑπὸ Βιτσέντσου Βέλα, ἐκτὸς τοῦ κειμένου. — Βιτσέντσος Βέλας. — 4 ἔργα τοῦ Βιτσέντσου Βέλα. — Ἑλληνικὰ ταξίδια 4 εἰκόνες. — Δ. Φιλίπποτης. — Ἅγια Λαύρα. — Μαρίκα Κοτοπούλη. — Σουδανοὶ κάτουκοι Ὁμδοῦριαν.

Ἀθήναι, ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35

Τεῦχος διπλοῦν δραχ. 2,40

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Αι έγγραφα αρχίζονται κατά μήνα.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος δρ. 25
δι' έξ μην. > 13
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος φρ. 25
δι' έξ μην. > 13

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΑΘΗΝΑΙ. 35 'Οδός 'Αριστοτέλους.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

εκδίδονται την 15 και 30 εκάστου
μηνός.
'Εκαστον έτος αποτελείται από
δύο τόμους από 15 'Οκτω-
βρίου και από 15 'Απριλίου.
Τα χειρόγραφα δέν επιστρέ-
φονται.
'Εν τεύχος αποστέλλεται δωρεάν
ώς δείγμα.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ: Δρ.—Φρ. 4 κατά διμηνίαν, προπληρωτέαι. Η 1η δόσις Δρ.—Φρ. 5.
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΜΗΝΙΑΙΟΙ (διά την Έλλάδα μόνον) Δρ. 2 κατά μήνα, προπληρωτέαι. Η 1η δόσις Δρ. 3.
— Πάσα αίτησις προς έγγραφην συνοδεύεται απαραίτητως υπό του αντίτιμου εις τραπέζ. ή ταχ. έπιταγήν.

Προς τον κ. ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ
Διευθυντήν των «Παναθηναίων» ΑΘΗΝΑΣ

Όλα τα τεύχη των προηγουμένων ετών πωλούνται υπερτιμημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ των «Παναθηναίων» εις όλην την Ρωσίαν ο κ. 'Αναστάσιος Μάλτος.
'Οδησός rue Pouschkin No 66.

Ι. Ι. ΜΙΝΕΤΤΑΣ.— ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. ΔΙΕΥΘ. ΜΙΝΕΤΤΑΣ

Το παρά το Χρηματιστήριον τραπεζιτικόν γραφείον **Ι. Ι. Μινέττα** προμηθεύει οιονδήποτε ποσόν όμολογιών των κάτωθι Έλληνικών Έθνικών Δανείων εις τας τρεχούσας τιμάς των Χρηματιστηρίων Αθηνών, Λονδίνου και Παρισίων τας οποίας θεωρεί ως τας ασφαλεστάτας, συμφερωτέρας και εύκολώτερον διαπραγματευσίμους.

Δάνειον των 120 εκατομ.	του 1881 αποδίδ.	τόκον 4 1/2 0/0
» » 135 »	(Μονοπωλείων) του 1887	» 4 1/2 0/0
» » 125 »	(Πάγιον) » 1889	» 4 1/2 0/0
» » 76.350.000	(Ηνοποιημένον) » 1898	» 5 0/0
» » 11.750.000	(Σιδ. Π. Κ. Μεταγ.) » 1900	» 5 0/0

'Αναλαμβάνει επίσης την προμήθειαν και των εξής άρίστων Έλληνικών αξιών:

Όμολογία Λαχειοφόροι της Έθνικής Τραπέζης	δίδουσαι	τόκον 2 3/4 0/0
Μετοχαι Έθνικής Τραπέζης		» 5 1/4 0/0
» Τραπέζης Αθηνών		» 7 0/0
» Τραπέζης Κρήτης		» 4 1/2 0/0
» Τραπέζης Ανατολής		» 6 1/2 0/0
» Σιδηροδρόμου Αθηνών — Πειραιώς		» 6 1/4 0/0
» Θεσσαλίας		» 6 1/4 0/0
» Εταιρία Διαχειρίσεως Δημοσίων Προσόδων		» 4 1/2 0/0
» Σιδηροδρ. Πειραιώς — Αθηνών — Πελοποννήσου		» 5 0/0

Και προσφέρεται την εκτέλεσιν πάσης Τραπεζιτικής και Χρηματιστικής εργασίας δεχόμενον έντολās εκ τε των επαρχιών και του έξωτερικού.

ΣΗΜ. Υπολογιζόμενον των τόκων προς τας τρεχούσας τιμάς και τα μερίσματα του τελευταίου έτους.

“CORSETS-ELÉGANTS,,

Το έν ολοκλήρω τή 'Ανατολή τελειότερον Κατάστημα
στηθοδέσμων επί μέτρον.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ: Μ. ΒΕΡΥΚΟΚΚΑΚΗ

34, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ, ΑΘΗΝΑΙ

Είδικη ύπηρεσία διά τας Έπαρχίας.

Κατάλογος αποστέλλεται εις πάσαν αίτησιν.

ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΟ ΦΑΛΗΡΟΝ

ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΝΤΣΙΔΕΛΟΥ

Παράρτημα έν 'Αθήναις

'Οδός Χαλκοκονδύλη 34^α.

ΟΛΑ ΤΑ ΓΑΛΑΚΤΕΡΑ ΕΙΔΗ

ΓΑΛΑ ΑΓΝΟΤΑΤΟΝ

προς 80 λεπτά ή όκά

ΜΙΑ ΔΟΚΙΜΗ ΑΡΚΕΙ

ΔΙΑ ΝΑ ΣΑΣ ΠΕΙΣΗ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΥΠΟΚΑΜΙΣΩΝ

ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ ΣΙΔΗΡΩΤΗΡΙΟΥ ΠΡΩΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ

ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

33 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 33

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ

ΜΕΓΕΘΥΝΣΕΙΣ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10. Παρά τή πλατεία Συντάγματος

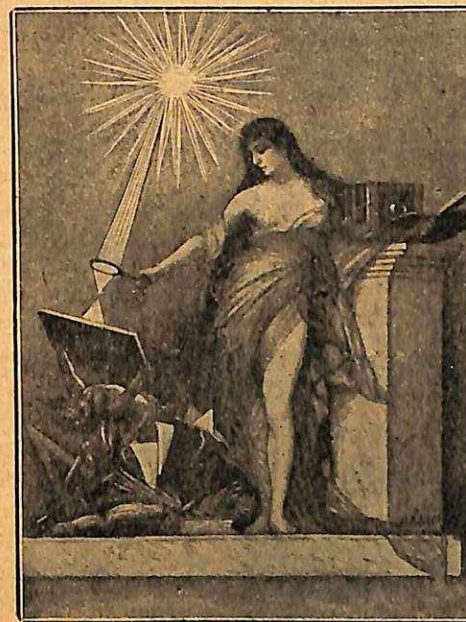
ΤΑ ΜΕΤΑΞΩΤΑ

ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΡΑΣΤΑΜΑΤΗ

ΗΪΩΘΗΣΑΝ 10 ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΤΙΜΗΘΗΣΑΝ
ΔΙΑ ΧΡΥΣΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΙΤΛΩΝ ΤΙΜΗΣ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τα περίφημα ταυτα μεταξωτά της κ. *Σπάρτης Καρασταμάτη*, τα ύμνηθέντα εις όλας τας γλώσσας και δια-
δοθέντα εις όλον τον κόσμον κατέστησαν περιώνυμα διά την άπαραμίλλον στερεότητά των και την εκ καθαρώς
και φυσικής μετάξης λεπτεπίλεπτον τέχνην των.

11 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 11

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ & ΦΩΤΟΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΡ. ΛΑΪΟΥ

Αριστούχου του Πολυτεχνείου 'Αθηνών

'Αριστούχου της 'Ακαδημίας Μονάχου

ΑΘΗΝΑΙ.— ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ 1.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΗΛΙΑ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

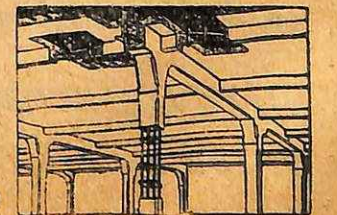
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΦΥΡΟΠΟΙΩΝ

5 — ΟΔΟΣ ΖΩΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ — 5

Μελέται και εκτελέσεις μηχανικών και οικοδομικών έργων.— Έφαρμογή
συστήματος Hennebique.

Κατασκευή γεφυρών, αφλέκτων οικιών, δαπέδων, στηλών κ.τ.λ. διά σκιρ-
ροκονιάματος σιδηροπαγούς (béton armé) συστήματος Hennebique.

ΜΕΓΑ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1900

— Αντιπροσωπεία έν Ελλάδα του έν Παρισίοις οίκου Hennebique. —

RICHARD JOHNSON CLAPHAM & MORRIS L^D

24-26 LEVER STREET

MANCHESTER

Ἐμποροὶ καὶ Προμηθευταὶ εἰς τὰ ἑξῆς εἶδη:

Γαλβανισμένα λαμαρῖνα ἴσα καὶ αὐλακωτά.	Σύρματα σιδηρᾶ, γαλβανισμένα καὶ μὴ.
Λαμαρῖνα μαῦραι.	> χάλκινα, ὄρειχάλ. καὶ κασσιτερωμένα.
Τενεκέδες διάφοροι.	Συρματοφράκται γαλβανισμένοι.
< γαλλικοί.	Σουηδικὸς Σίδηρος.
Μόλυβδος εἰς φύλλα καὶ χελώνας.	Ἄγκυραι καὶ Ἄλυσοι.
Κασσίτερος.	Κλῖναι διάφοροι.
Χαλκὸς εἰς φύλλα καὶ κύκλους.	Χημικὰ προϊόντα.
Σωλῆνες διὰ κλίνας.	Χρώματα διάφορα.
Σιδηροσωλῆνες διὰ φωταέριον καὶ ὕδωρ.	Ἐλαία
Σωλῆνες ἐκχαλκοῦ, ὄρειχάλκου καὶ μολύβδου.	> Γλυκερίνη.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

HOBBS, MART & CO L^D

ΜΟΝΟΚΟΜΜΑΤΑ ☐☐☐

ΧΑΛΥΒΔΙΝΑ ☐☐☐☐☐☐

ΧΡΗΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΑ ☐☐

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ
ΤΗΣ ΠΤΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΛΕΠΤΩΝ

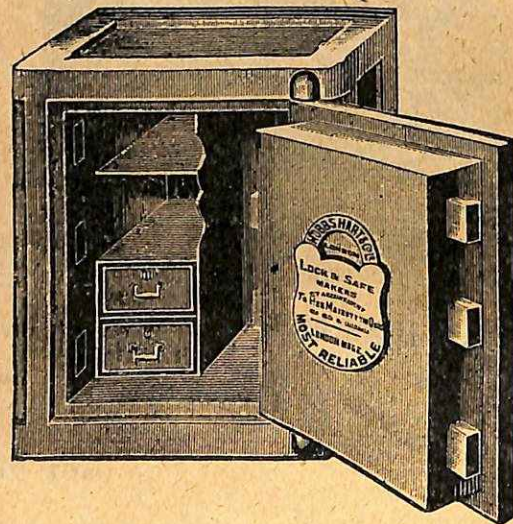
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΑΙ

ΤΩΝ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ: 76, Cheapside, London E. C.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: Arlington Street, Islington, N.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΛΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΛ. ΚΑΖΑΝΗ

ΜΕΓΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ, ΧΗΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

Α. ΦΩΚΑ

Φαρμακοποιῦ Ἀ^{ης} τάξεως τῆς ἀνωτάτης Φαρμακευτικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων.

Ἄκριβεστάτη ἐκτέλεσις ὅλων τῶν συνταγῶν ὑπὸ προσωπικοῦ ἀπαρτιζομένου ὑπὸ ἐπιστημόνων φαρμακοποιῶν. — Γαλλικαὶ καὶ Ἀγγλικάι εἰδικότητες (Spécialités). — Πρόσφατα μεταλλικὰ ὕδατα. — Ἀπολυμάνσεις καὶ ἀποστειρώσεις διὰ τελειοτάτων συσκευῶν καὶ κλιβάνων. — Τεχνητὸς ὄρρος.

Ἄλλα τὰ εἶδη τῶν χημικῶν ἀναλύσεων. — Ἀναλύσεις ὑδάτων μετὰ μικροβιολογικῆς ἐρεῦνης. — Μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον τέλειον.

ΤΜΗΜΑ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

Ἄλλα τὰ φαρμακευτικὰ εἶδη εἰς τιμὰς ἀκαταγωνίστους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΦΩΤΙΣΜΟΣ

ΘΕΡΜΑΝΣΙΣ

ΚΙΝΗΤΗΡΙΟΣ ΔΥΝΑΜΙΣ

διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος

Ὁ Φωτισμὸς διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος στοιχίζει τέσσαρας φορὰς εὐθηνότερα ἀπὸ τὸν φωτισμὸν διὰ τοῦ πετρελαίου, δὲν ἀλλοιώνει τὸν ἀέρα, οὔτε παράγει καπνὸν ἢ ὀσμὴν. — Κίνδυνος κανεῖς. — Καθαριότης τελεία.

Μηχανήματα μαγειρείου Rechauds καὶ λουτρῶν. — Σίδερα διὰ σιδέρωμα.

Θερμάστραι διὰ δωμάτια παντὸς μεγέθους.

Κινητῆρες δυνάμεις $1\frac{1}{2}$ ἕως 30 ἵππων, τῶν καλυτέρων μηχανουργειῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ Otto Deutz, Christoph etc.

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΠΟΛΛΩΝ,"

ΩΔΕΙΟΝ ΛΟΤΤΝΕΡ

ΑΘΗΝΑΙ. — Ὁδὸς Φειδίου 3. — ΑΘΗΝΑΙ

Ἐν τῷ Ὁδεῖῳ τούτῳ διδάσκουσιν οἱ ἑξῆς δεδοκιμασμένοι καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι:

Ἡ Κα Δίνα φὸν Λόττνερ, Διευθύντρια, κλειδοκύμβαλον.

Ὁ Κος Κάρολος Μπέμμερ, Βιολοντζέλον, χορφοδία καὶ musique d'ensemble.

Ὁ Κος Τὸνν Σούλτσε, Βιολίον.

Ἡ Κα Νίνα Φωκά, Μονοψαλτήρ.

Ἡ Δίς Σ. φὸν Χαίρσελμαν, Κλειδοκύμβαλον.

Ὁ Κος Νικ. Δέλλιος, Θεωρία τῆς Μουσικῆς.

Ἡ Κα Ε. Κισσίσογλου, Κλειδοκύμβαλον.

Ἐκτενέστεραι πληροφορίαι, ὁ κανονισμὸς τοῦ Ὁδεῖου ὡς καὶ τὸ καταστατικὸν τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου «Ἀπόλλων» στέλλονται ταχυδρομικῶς τῷ αἰτοῦντι.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣΗΣ ΤΩ 1886

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧ. 5.000.000

Τμήμα Τραπεζικόν. — Συνάλλαγμα. — Έκδοσις επιταγών (chèque). — Πιστωτικά επιστολά. — Εισπραξεις. — Δάνεια επί ενεχύρω Χρεωγράφων. — Προεξοφλήσεις. — Καταθέσεις. — Φύλαξις τίτλων και τιμαλφών.

Τμήμα Ταμιευτηρίον. — Ταμιευτήριον 4 % — Μηνιαία καταθέσεις ανατοκιστικά.

Τμήμα Χρηματιστηρίον. — Αγοραπωλησία χρεωγράφων. — Χρηματιστικά έντολά.

Τμήμα Έμπορίον. Προμήθειαι έμπορευμάτων. — Αντιπροσωπείαι οίκων. — Πληροφορία έμπορικά. — Δέρματα κατεργασμένα βύρσοδευρίου Μοσχάτου.

Γενικόν Πρακτορείον εν Ελλάδι του Γαλλικού «Rhenix» ασφαλείας κατά του πυρός και της ζωής.

ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

3 1/2 %	απόδοσις εις πρώτην ζήτησιν.	4 1/2 %	απόδοσις μετά εν έτος.
4 0/0	» μετά τρεις μήνας.	5 0/0	» μετά δύο έτη.
4 1/4 %	» μετά έξι μήνας.	5 1/2 %	» μετά τρία έτη και πλέον.

Διά καταθέσεις εις χρυσόν κατά 1/2 % ολιγότερον.

Τα κομψότερα **Σακάκια** από τα ελεγκτότερα Άγγλικά και Γαλλικά υφάσματα εις το μέγα έμποροραπτικόν κατάστημα:

ΣΩΚΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Όδος Σταδίου 12. (Έναντι Βουλής).

ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΟΣ ΑΛΗΘΕΙΑ

έκφεύγουσα μετά θαυμασμού
έκ του στόματος ολοκλήρου της μεγίστης πελατείας
του Υποδηματοποιείου

Ζ. ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ ΑΡ. 10

ότι ουδέποτε άπενεμήθη δικαιότερον βραβείον από το **Χρυσούν Βραβείον** της τελευταίας Διεθνούς Έκθέσεως, δοθέν εις το Κατάστημα **ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ**.

ΔΙΟΤΙ

τά υποδήματά του, **γόβες, σκαρπίνια, μπότες** και ή εν γένει έργασία του φέρει

Σφραγίδα της Τελειότητας

υπό έποψιν κομψότητος και στερεότητος.

ΛΑΡΥΓΓΟ-ΩΤΟΛΟΓΟΣ

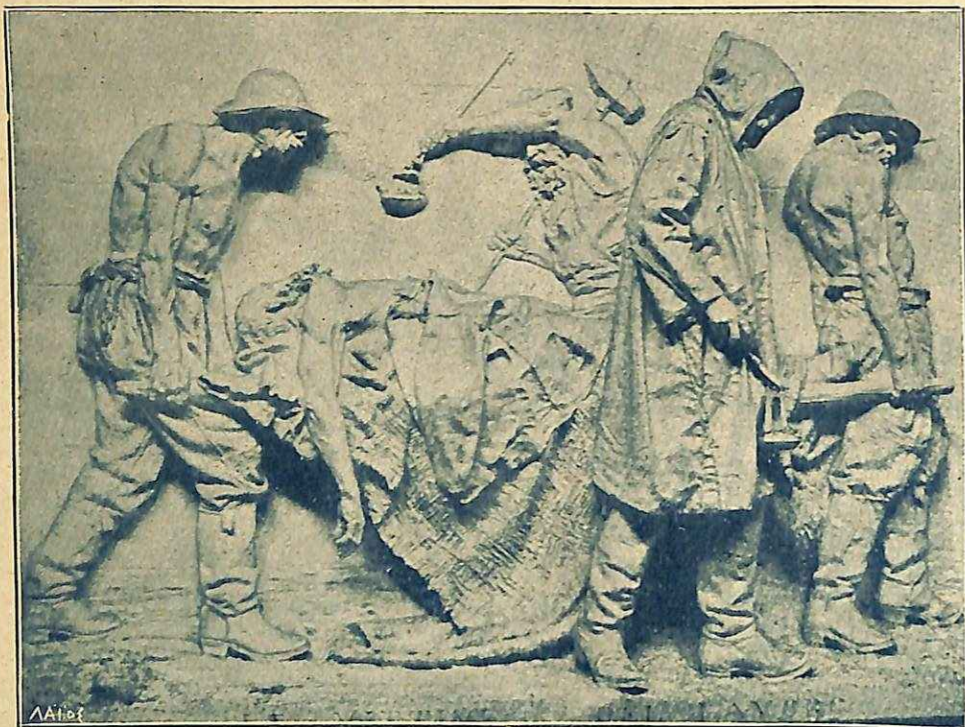
ΙΑΤΡΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

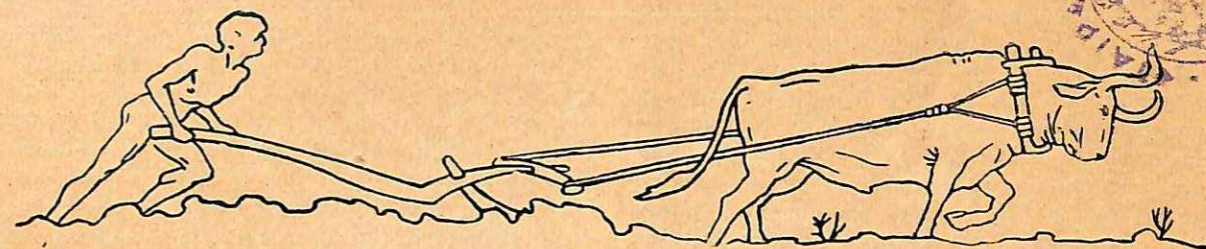
Πλατεία Αγίου Γεωργίου 4.

Άκριβώς έμπροσθεν του Συλλόγου Παρνασσού
και της εκκλησίας άγ. Γεωργίου (Καρύτση)

Ώραι επισκέψεως 10—12 π. μ. 3—5 μ. μ.

ΤΟ ΘΥΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΥΠΟ ΒΙΤΣΕΝΤΣΟΥ ΒΕΛΑ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ Η' 15-30 ΣΕ-
ΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1908

ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ—ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΜΕΡΗ

Τοῦ Ἀλεξάνδρου Χ. Καστριώτη

Ἀγαπητέ μου φίλε,

Σοῦ χαρίζω τὸ δράμα τοῦτο, γιατί ἀπ' τοὺς πρώτους παραστάθηκες στὴ γέννησί του καὶ γιατί ἡ ἐκλεκτή σου ψυχὴ τοῦφερε τὰ πρώτα δῶρα μιᾶς συγκινημένης ἀγάπης. Ἔτσι δικαιωματικὰ σοῦ ἀνήκει.

Στοὺς ἡσυχους περιπάτους μας, γύρω στὴν πιδὸ θλιμένη ἀκτὴ τῆς Ἀττικῆς, συχνὰ τὸ σκοτεινὸ κύμα ρύθμιζε κάποιους λογισμούς μας, πὸν περιέμεναν τὸ βασίλειμα τοῦ Ἡλίου νὰ φανερωθοῦν, μοιάζοντας μὲ κάποιες βαθειὲς ἀγάπες, πὸν φοβοῦνται καὶ φεύγουν τὸ μεγάλο καὶ χαρούμενο φῶς. Ἔτσι συχνὰ στὴν ὥρα, πὸν καὶ ἡ σκέψις γίνεται ἀγάπη, ἡ Μοῖρα τοῦ Ἀνθρώπου ἔγινε δική μας Μοῖρα καὶ ἡ τραγωδία του τραγωδία μας, γιατί ἡ ψυχὴ μας, μέσα στὴν ἡσυχὴν ἐρημία, πονοῦσε ὄλους τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ ἀπόκρυφους πόνους τῆς ἀνθρωπότητος. Λιγοστὰ καὶ διακριτικὰ μέσα στὴν νύχτα ἀνέβαιναν πρὸς τὸν οὐρανὸ τὰ παράπονα τῶν ἀγρυπνημένων ψυχῶν. Τὸ τραγοῦδι ἐνὸς γρούλλου, ὁ ἀναστεναγμὸς ἐνὸς κούκου, τὸ μακρυνὸ τραγοῦδι ἐνὸς ναῦτη. Ὅλους τοὺς ἄλλους πόνους τοὺς εἶχε κοιμίσει τὸ σκοτάδι καὶ τοὺς εἶχε βαλσαμώσει ὁ ὕπνος. Καὶ τότε νοιώθαμε, πὸς οἱ βαθύτεροι πόνου εἶναι οἱ πόνου πὸν μοιάζουν μὲ τῆς ἡσυχες καὶ δειλῆς μελωδίες.

Σὲ μιὰ τέτοια στιγμή ἡ τραγωδία τῶν καινούργιων ψυχῶν, πὸν τῆς δάμασε ἡ σκέψις κ' ἡ ἐπιστήμη, σβύνοντας κάποια τοὺς ὄνειρα, χωρὶς νὰ σβύση μαζί καὶ τὴ λαχτάρα τοὺς, ὑψώθηκε σπαρακτικὴ μπροστὰ μας. Καὶ σὲ μιὰ τέτοια στιγμή σοῦ παρουσίασα, κάτω ἀπ' τὴ βουβὴ θλίψη τῶν ἀστρων, τὸν Ἀνδρέα Λώρη. Ἡ Ἀγάπη, πὸν κυβερνάει τὸν κόσμου, εἶχε φανερωθῆ σὲ μιὰ λαμπρὴ θεωρία, μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ νέου σοφοῦ. Κι' ὁ νέος πὸν μελετοῦσε τὰ βαθειὰ προβλήματα τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς, ζήτησε νὰ ξεδιαλύνῃ τὰ μυστήρια καὶ νὰ σπουδάσῃ τοὺς νόμους, πὸν κυβερ-

νοῦν τὸ ὠραιότερό τοὺς φαινέρωμα. Κ' ἔφεξε τὴ σκέψι του μὲ τὸ ἱερὸ λυχναρί τῆς ἀγάπης. Πρὶν μελετήσῃ τὴ ζωὴ, τὴν ἀγάπησε. Τὴν ἀγάπησε στὰ φυτὰ, στὰ ζῶα, στὸν ἄνθρωπο, στὰ πιδὸ βαθειὰ καὶ στὰ πιδὸ θαμπὰ φανερώματά της. Ζήτησε νὰ προχωρήσῃ ὡς τοὺς ἔβδουμους οὐρανοὺς τῆς Ἀγάπης καὶ νὰ τὴν ἀντικρύσῃ πρόσωπο μὲ πρόσωπο.

Μὰ οἱ Θεοὶ παιδεύουν τοὺς τολμηροὺς καὶ ἡ Φύσις κρατεῖ μὲ ζήλεια κρυμμένα τὰ μυστικά της. Ἐνας ἀετὸς ἐκδικητῆς τινάζει πάντα τῆς φτερούγες του ἀπάνω ἀπὸ ἕνα Κούκασο, περιμένοντας τοὺς κατάδικους τῆς θείας ὀργῆς.

Ὁ νέος σοφὸς ἔσκυψε μιὰ μέρα κι' αὐτὸς κάτω ἀπ' τοὺς νόμους, πὸν θέλησε νὰ ξεδιαλύνῃ. Καὶ τὴ στιγμή πὸν μέθυσε ἀπὸ τὸ δολερὸ πιτό, πὸν τὸν κέρασε ἡ Ἀγάπη, ξέχασε τὴ σοφία του κ' ἡ ἀλήθεια κρύφθηκε ἀπὸ μπροστὰ του. Ἀπ' τὴν πραγματικὴτητα πέρασε μέσα στὸ ὄνειρο. Καὶ μέσα στὸ ὄνειρό του λάτρευσε ὄλα τὰ φαντάσματα καὶ ὄλα τὰ εἶδωλα πὸν λατρεύουν οἱ ἀγαπημένοι.

Μὰ ἡ Μοῖρα ἤρθε σκληρὰ νὰ τὸν ξυπνήσῃ. Ἡ Ἀγάπη πὸν τοῦ εἶχε ρίξει στὴν ἀγκαλιά του ἕνα ὄμορφο εἶδωλο, ἡ Ἀγάπη τοῦ τὸ ξαναπῆρε πάλι. Γιατὶ ἡ Ἀγάπη ὀρίζει τὸν ἑαυτοῦ της. Τότε ἡ σοφία του ξύπνησε πάλι τραγικὰ μέσα του. Τότε εἶδε τὴ γυναῖκα του θῦμα ἐνὸς νόμου τυφλοῦ. Τότε εἶδε τὸν ἑαυτοῦ του παίγνιο ἐνὸς ὄνειρου. Τότε θυμῆθηκε πὸς ἡ Φύσις δὲν νοιάζεται παρὰ μόνο γιὰ τὸ εἶδος καὶ πὸς τὸ ἄτομο τῆς εἶναι ἀδιάφορο. Τότε ἀντίκρυσε τὴν τραγικὴ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὸν κόσμου. Εἶδε τὴν ματαιότητα τῆς ἐκδικήσεως, τὴν ἀδικία τῆς τιμωρίας, τὴν εἰρωνεῖα τῆς ἐλπίδας, τὴν τυραννία τοῦ ἀνεπανόρθωτου.

Τὸ ὄμορφο καὶ γοητευτικὸ πλάσμα, πὸν εἶναι δικὸ του ἀκόμα ἀπ' τοὺς νόμους τῆς κοινωνίας καὶ ξένο γιὰ

ΑΝΔΡΕΑΣ — Τρελλή κούκλα! [Φιλιούνται βιαστικά].

ΔΙΔΗ, [ένω φεύγει]. Γι' άκουσε, Άνδρέα. Δεν σου φαίνεται περίεργος αυτός ο νέος; Τί περίεργος πού είναι!

ΑΝΔΡΕΑΣ — Έλα. Πήγαινε τώρα. Μή λές άνοησίες. Αιωνίως παιδιαρίζεις. [Η Διδή φεύγει εύθυμος].

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ [μόνος]

ΑΝΔΡΕΑΣ — «Περίεργος αυτός ο νέος». [Συλλογίζεται]. Τί θα πη αυτό;

[Πηγαίνει προς τὸ γραφείο του, χτυπάει τὸ κουδούνι. Έρχεται ὁ Λύσανδρος].

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ, ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ — Μὲ ζητήσατε, κύριε Λώρη;

ΑΝΔΡΕΑΣ, [στενοχωρημένος]. Ναι. Σὲ ἤθελα. Κάθισε μαζί μου.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ, [κάθεται]. Θέλετε νὰ ἑξακολουθήσωμε τὴν...

ΑΝΔΡΕΑΣ — Όχι, ὄχι. Σὲ φώναξα νὰ μοῦ κάνης συντροφιά. [Σὲ λίγο]. Εἴμαστε άνόητοι, κύριε Λύσανδρε. Τὸ ξέρεις πὸς εἴμαστε άνόητοι.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ — Γιατί τὸ λέτε αυτό;

ΑΝΔΡΕΑΣ, [στενοχωρημένος]. Πολὺ φοβοῦμαι πὸς εἴμαστε άνόητοι. Ὁ κόσμος τρέχει ἔξω, στὸν ἥλιο, στὸν κάμπο. Κ' ἔμεις καθόμαστε σκυμμένοι ἀπάνω στὰ βιβλία, ἀπάνω στὰ μικροσκοπία. Ὁ κόσμος ζῆ, κύριε Λύσανδρε. Θέλετε νὰ πᾶμε περίπατο;

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ — Περίπατο; Δὲν θὰ ἑξακολουθήσετε;...

ΑΝΔΡΕΑΣ — Νὰ ἑξακολουθήσω; Βέβαια θὰ ἑξακολουθήσω. Έχομε καιρό. Αὔριο. Έ; [Σὲ λίγο]. Ἐπὶ τέλους τί μᾶς ἑνδιαφέρουν οἱ ἔρωτες τῶν ζῶων; Δὲν τᾶφίνομε ἡσυχά;

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ — Φαίνεσθε στενοχωρημένος, κύριε Λώρη. Πρῶτη φορά μοῦ μιλεῖτε ἔτσι.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Στενοχωρημένος; Όχι. Ἐπληξά μόνο. Δὲν ξέρω γιατί ἐπληξα σήμερα. Ἐτοιμασθῆτε νὰ πᾶμε περίπατο. Εἶναι στενόχωρα ἔδω μέσα.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ — Πὼς δὲν πήγατε μαζί μὲ τὴν κυρία στὸ Φάληρο;

ΑΝΔΡΕΑΣ — Ἀλήθεια. Ἐπρεπε νὰ πάω. Τώρα τὸ μετανῶ. Ἐπρεπε νὰ πάω.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ — Εἴσθε σὲ καιρό, κύριε Λώρη. Θὰ τοὺς προφθάσετε.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Ναι, τὸ καταλαβαίνω. Μὰ βρῆκα μιὰ πρόφασιν. Εἶπα πὸς εἶμαι κακοδιάθετος. Δὲν μοῦ ἔρχεται τώρα νὰ πάω. Αἰωνίως κάνω άνοησίες. Πᾶμε, κύριε Λύσανδρε. Πᾶμε περίπατο. Πλήττω μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι. Δὲν ξέρω τί ἔχω καὶ πλήττω σήμερα.

[Σηκόνονται. Ὁ Ἄνδρέας πλησιάζει στὸ γραφείο του. Ἄνοίγει νευρικά τὸ συρτάρι καὶ πετάει μέσα τὰ χειρόγραφα].

[Μόνος του]. Ἐπρεπε νὰ πάω μαζί. Αἰωνίως κάνω άνοησίες. [Πρὸς τὸν Λύσανδρον]. Πᾶμε, κύριε Λύσανδρε, πᾶμε.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ — Ποῦ θέλετε νὰ πᾶμε;

ΑΝΔΡΕΑΣ — Ὅπου θέλετε. Ἐξω, μακριά, στὸν ἐλαιῶνα. Ξέρω κ' ἐγώ; Θέλω νὰ περπατήσω. Νὰ περπατήσω. [Φεύγουν].

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΗΚΥΘΟΝ

I

Άγάπη, πὼς μ' ἑκούρασες καὶ πὼς ποθῶ ἀκόμα
Νὰ μὲ λικνίσῃς 'ς τὰ φτερά σου ἐπάνω,
Άπ' τῆς ζωούλας σου νὰ πιῶ τὸ μυροβόλο στόμα
Φαρμακερὸ χυμὸ γιὰ νὰ πεθάνω.

Γνωρίζω πόσον ὑπουλος εἶναι γιὰ μένα ὁ χρόνος
Κι' ὁ ἄνεμος πὸν γλυκοπνέει τώρα
Καὶ τὴν γαλήνη πὸν μεθᾶ θὰ συνεπάρῃ ὁ πόνος,
Ὁ στεναγμὸς, ἡ τρικυμία καὶ ἡ μπόρα.

Μὰ τί μὲ νοιάζει ἡ ἀπαίσια ἡ γνώσις τῶν πραγμάτων
Πὸν γοητεύει με καιροὺς καὶ χρόνια;
Μ' ἀρκεῖ πὸν ζῶ σὰν ὄνειρο σὲ κόσμους ὀραμάτων
Καὶ τραγουδῶ μὲ κύκνους καὶ μ' ἀηδόνα.

II

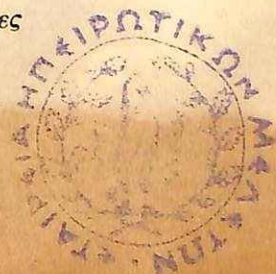
Πουλᾶκι γλυκοκέλαδο, πὸν φτερουγίζεις πλᾶνο
Άνάμεσα 'ς τὰ ἐρείπια μὲ τὸ ὑγρὸ τους χροῦδι
Καὶ κάποτε συντροφιαστὸ 'ς τὰ κυπαρίσια ἐπάνω
Τονίζεις τόσο ρυθμικὰ τὸ ἔρωτικό τραγοῦδι,

Όταν ἡ χειμωνιάτικη πνοὴ σιμά σου φτάνει
Κι' οἱ κάμποι κοίτονται βουβοὶ κάτω ἀπ' τὸ κρῦο χιόνι,
Σὲ ποιά φωλίτσα ἀπάνεμη θὰ σβήσῃ, θὰ πεθάνῃ
Αὐτὸ τὸ θεῖο τραγοῦδι σου πὸν τώρα μὲ σκλαβώνει;

III

Μέσα 'ς τὸν κῆπο ἀβρότατο μὲ πέταλα ἀνοιγμένα
Τὸ ἡδονικό σου ἄρωμα γεμίζει τὸν αἰθέρα
Καὶ δὲν προσέχεις, πὸν περνῶ 'ς τὸ πλάγι σου, κ' ἐμένα,
Μόνο ἀναπνέεις ἤρεμο τὸν αὐγινὸν ἀέρα.

Μά, ὦ ρόδον, κάποια μυστικά μᾶς ἔχουν ἐνωμένα
Σὰν σ' ἔμαραίναν, μὴ ξεχνᾶς, τοῦ φθινοπώρου οἱ λύπες
Καὶ τὰ κλωνιά σου ἔγεραν χλωμὰ καὶ μαραμμένα
Τ' ὠραῖο σου παράπονο μόνο σ' ἐμὲ τὸ εἶπες.

IV

Τώρα, πὸν τὸ φθινόπωρο σιγά-σιγά προβαίνει
Κι' αἰσθάνομαι βαδύτερα μὲς ἔς τὴν ψυχὴ τὸν πόνο,
Τώρα, πὸν βλέπω ὁ οὐρανὸς ὀλόμαυρος νὰ ραίνη
Μὲ τὴν ξανθὴ βροχοῦλα του κάθε δευτρί και κλῶνο,

Τώρα κ' ἐγὼ βαδύτερα σὲ νοιώθω ἔς τὴν ψυχὴ μου
Και ὁ ἀγαπῶ σὰν ὄνειρο, πὸν δὲν τὸ παίρνει ἡ λήθη,
Γιατί τὰ ρόδα πὸν ἔδρεψες τὰ ἐμάρανε ἡ προή μου,
Μὰ ἡ εὐωδιά τους μοῦ ἔμεινε βαθειὰ μέσα ἔς τὰ στήθη.

V

Σὰν ἓνα θεῖον ὄνειρον ὁ νοῦς μου τριγυρίζει
Στὴν κλίνη σου πὸν ἀνόνειρη κοιμᾶσαι ἀγαπημένη,
Ὁ ὕπνος σου εἶνε ἀτάραχος γιατί σὲ νανουρίζει
Τὸ μυστικὸ παράπονο πὸν ἀπ' τὴν ψυχὴ μου βγαίνει.

Ἔτσι, ἔς τὰ χρόνια τὰ παλιὰ, ἡ Δάφνη ἀπεκοιμᾶτο
Σ' ἓνα κρεβάτι ἀνθόσπαρτο ἔς τοῦ Παρνασοῦ τὰ πλάγια
Και γύρω της σὰν ὄνειρο μαγευτικὸ ἐπλανᾶτο
Τοῦ Φοίβου τὸ παράπονο μεστὸ ἀρμονία και μάγια.

VI

Ὁ πόνος μου δὲν μὲ λυπεῖ, τῶχε γραφτό μου ἡ μοῖρα
Νὰ λιώνω μὲς ἔς τὰ ἐγκόσμια σὰν τὸ χλωμὸ κεράκι,
Πὸν ἐμπρὸς σὲ κάποιον εἰκόνημα σκορπάει τὸ φῶς του γύρα
Και δίνει χάρι ἀνέλπιστη και ἔς τὸ φτωχὸ ἐκκλησιάκι.

Τ' ὅ,τι μοῦ θλίβει τὴν ψυχὴ εἶναι πὸν ἔχω χάσει
Τὴ μυσικὴ πεποῖθησι και ἔς τὴν φιλίαν ἀκόμα
Κι' ἂν βλέπετε τὸ χεῖλι μου κ' ἐμένα νὰ γελάση
Εἶνε ἡ χαμένες μου χαρὲς πὸν μὲ φιλοῦν ἔς τὸ στόμα.

ΠΕΤΡΟΣ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗΣ

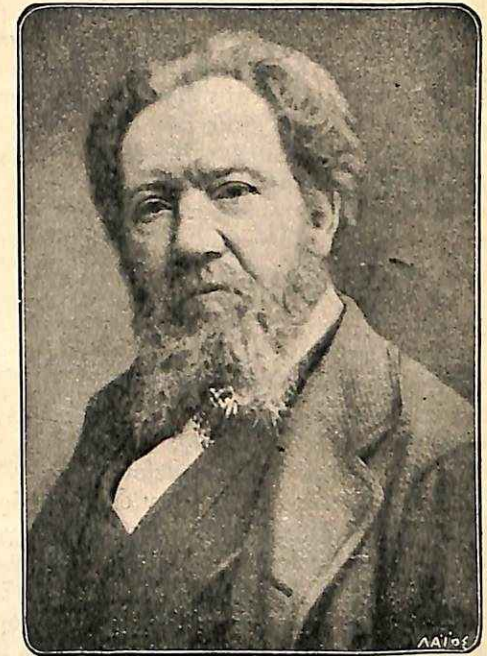

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΕΛΑ

Τῆ σεβαστῆ μου κ. Βιργινία Μπενάκη

Τὸ Λιγκορνέττο κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἑλβετικῶν Ἄλπεων και εἶναι τὸ πρῶτον μετὰ τὰ σύνορα τῆς Ἰταλίας ἑλβετικὸν χωρίον. Κατάφυτον... δροσερὸν... πλήρες φωτὸς και γαλήνης, τὸ Λιγκορνέττο εἶναι ἀληθῶς χαριτωμένον χωρίον. Οἱ κάτοικοί του περίπου 1000 φιλήσυχοι και καλοὶ ἐργάζονται σχεδὸν ὅλοι εἰς τὰ μάρμαρα, διότι ἐκεῖ πλησίον εὐρίσκονται τὰ περίφημα λατομεῖα τοῦ Μπεζάτσιο. Καὶ πραγματι... τὴν ἀπειρον γαλήνην τοῦ χωρίου, μόνον τὸ ἐργαλεῖον τοῦ μαρμαρᾶ ταράττει, διότι τὰ ἐργαστήρια αὐτῶν εὐρίσκονται ἐσπαρμένα εἰς τοὺς λόφους και εἰς τοὺς κήπους τοῦ Λιγκορνέττου. Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν ἀπλῶν αὐτῶν λαξευτῶν γίνονται ἔπειτα καλλιτέχναι ἀπὸ μόνου τοῦ ἐνστίκτου των, και εἰς τὰ ἐργαστήρια αὐτῶν εὐρίσκει κανεὶς σταυροὺς μνημάτων, δεξαμενὰς... δοχεῖα... και καμιὰν «Madona dei monti». Τὰ ἔργα ταῦτα, ἀρκετὰ καλά, οἱ ἔμποροι τοῦ Μιλάνου ἀπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους διερχόμενοι ἐκ τῶν χωρίων τούτων τῶν μαρμαράδων ἀγοράζουν κατὰ δωδεκάδας. Οὕτω, ἡ ζωὴ τῶν καλῶν ἐκείνων ἀνθρώπων παρὰ τὰς Ἄλπεις, διέρχεται ἐντὸς τῶν δένδρων, τῆς ἡσυχίας και τοῦ μαρμάρου... τοῦ μαρμάρου, τὸ ὅποιον, φαίνεται, ὅτι ἀγαποῦν πολὺ.

Μίαν ἡμέραν τοῦ Μαΐου τοῦ 1820, εἰς τὸ Λιγκορνέττο ἐγεννήθη ἓν παιδίον, τοῦ ὁποίου ὁ πατήρ ἦτο ἐπίσης μαρμαρᾶς εἰς τὰ λατομεῖα τοῦ Μπεζάτσιο και ὠνομάζετο Βέλας. Ὁ Βέλας λοιπὸν οὗτος, μόλις ὁ υἱὸς του ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν ἐννέα ἐτῶν, τὸν ἔστειλεν ἐπίσης νὰ ἐργασθῆ εἰς Μπεζάτσιο. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ «tagliarietra» εἰς τὰ χωρία αὐτὰ τῶν ἑλβετικῶν Ἄλπεων εἶναι πολὺ ἀγαπητόν. Αἴφνης χάνεται ἀπὸ τὰ λατομεῖα ὁ μικρὸς Βιτσέντσο Βέλας. Φεύγει... τρέχει εἰς τὸ Μιλᾶνον... ἐργάζεται ἀπαρατήρητος πολλὰ ἔτη... μελετᾷ... προοδεύει, ὀνειρεύεται... ἀπογοητεύεται... ὑποφέρει τὰ πάνδεινα... και εἰς ἡλικίαν 22 ἐτῶν ὁ tagliarietra τοῦ Λιγκορνέττου παρουσιάζει εἰς τὸν κόσμον ἓνα «Σπάρτακον»... και ὁ κόσμος αὐτὸς... ὁ κόσμος τῆς Τέχνης, ὁ ὁποῖος πρότερον τὸν ἀπεγοῖτευσε και τὸν παρεγνώρισε, τὸν ἀναγνωρίζει τώρα ὡς μέγαν καλλιτέχνην. Καὶ ὁ καλλιτέχνης αὐτὸς ἀφ' οὗ ἔφθασεν εἰς τὸν ὑψηλότερον βαθμὸν τῆς δόξης, ἀφίνει τὴν ταραχὴν τῶν μεγάλων πόλεων και ἐπιστρέφει εἰς τὴν Πατρίδα, τὸ ἀγαπημένον του Λιγκορνέττο. Ἐκεῖ ἐνδοξος και εὐτυχὴς ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἐστία ἐργάζεται, ἐργάζεται ἀκόμη, και ἐκεῖθεν πέμπει εἰς τὸ κέντρον τῆς Τέχνης, τοὺς καρποὺς τῆς μελέτης και ἐργα-

ΒΙΤΣΕΝΤΣΟΣ ΒΕΛΛΑΣ

σίας του και διέρχεται τὴν ζωὴν ὅπως εἶνε δυνατόν νὰ τὴν ὀνειρευθῆ ἓνας μεγάλος, ἓνας ἀληθῆς καλλιτέχνης.

Δὲν πρόκειται σήμερον νὰ γράψω περὶ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τοῦ Βέλα, ἡ ὁποία ὑπῆρξε μεγάλη, ὅσον και τὸ ἔργον του· θέλω μόνον νὰ εἶπω ὀλίγας λέξεις διὰ τὸ μουσεῖον του, τὸ ὅποιον ἔκτισε μόνος, και ἐντὸς αὐτοῦ ἔθεσεν ὅλα τὰ ἐκ γύψου πρότυπα τῶν ἔργων του, ἵνα ἐκ τῶν ἐξ αὐτοῦ εἰσοδημάτων πέμπωσι κατ' ἔτος ἐν παιδίον ἐκ Λιγκορνέττου εἰς Μιλᾶνον, διὰ νὰ σπουδάσῃ μίαν ὁποιαδήποτε τέχνην ἢ ἐπιστήμην. Ἐκεῖ λοιπὸν, εἰς τὸν πρῶτον λόφον τοῦ ὠραίου χωρίου, ἐγείρεται μεγαλοπρεπὲς λευκὸν ἀνάκτορον ἐντὸς μεγάλου κήπου, και ἀπὸ πολὺ μακρὰν ὁ παρατηρῶν πείθεται ὅτι οἱ λευκοὶ ἐκεῖνοι τοῖχοι φιλοξενούσι μεγάλα Ἔργα και μεγάλας Ἰδέας.

Ἴδου κατωτέρω ὅ,τι ἡ ἀσθενὴς μου γραφὴς ἔγραψε, μίαν ὠραίαν ἡμέραν τοῦ Αὐγούστου ὅτε διὰ πρῶτην φορὰν ἐπεσεκέρθη ἐφέτος τὸ Μουσεῖον Βέλα, τὸ ὅποιον ἰδιαίτερος ἀγαπῶ και θαυμάζω, διότι ἐντὸς αὐτοῦ αἰσθάνομαι πολὺ τὴν «Ἀγάπην», ἡ ὁποία κατὰ πολὺ ἐβοήθησε τὸν γλύπτην εἰς τὸ ἔργον του, και ἡ ὁποία

κάμνει τὸν ἐπισκέπτην νὰ ἀπολαμβάνη καὶ αἰσθάνεται καλλίτερον τὴν Τέχνην.

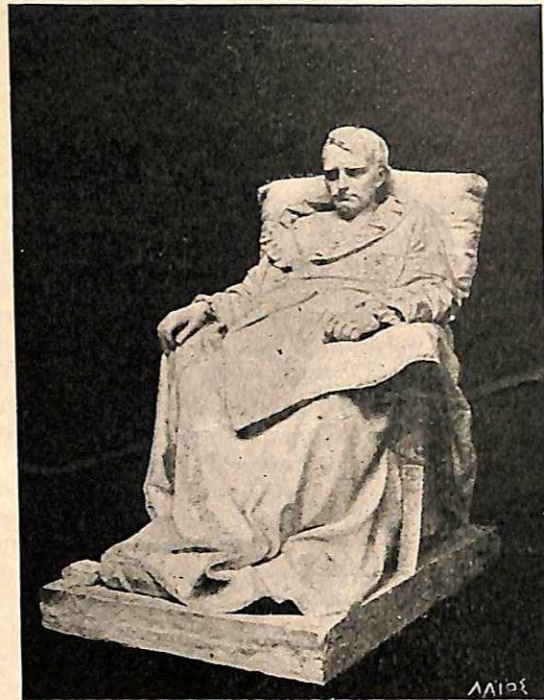
12 Αὐγούστου 1908

Ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου μου.

Ligornetto

«Κάθημαι εἰς τὸ θρανίον μιᾶς κλίνης... μιᾶς μεγαλοπρεποῦς κλίνης ἐκ μαρμάρου... ἢ μᾶλλον ἐκ γύψου. Ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτῆς ἀναπαύεται ἡ κόμισσα D'Addu. Μία ὠραιότατη γυναίκα, παραδίδουσα τὰς τελευταίας της στιγμὰς εἰς τὸν Ὑψιστον ἐν πλήρει γαλήνῃ. Τὸ βλέμμα ἤρεμον, ἅγιον καὶ προσηλωμένον ἐκεῖ ὑψηλὰ πρὸς τὸν Θεόν, παρακαλεῖ, ἐν ᾧ εἰς τὰς χεῖρας της κρατεῖ ἓνα σταυρόν. Τὸ ἔργον αὐτὸ με κάμνει νὰ ὀνειρεύωμαι τὸν θάνατον τῆς καλῆς καὶ ἐναρέτου γυναικὸς, ἣτις φεύγουσα ἀπὸ τὸν κόσμον ἀκούει εὐχὰς... καὶ βλέπει δάκρυα εὐγνωμοσύνης πλησίον της. — Πλησίον αὐτοῦ ἄλλο ἔργον μεγάλο, πολὺ μεγάλο ἐπίσης. Ἀπέθανε, φαίνεται, εἰς μέγας σοφὸς... εἰς μέγας ἐπιστήμων... καὶ οἱ συγγενεὶς καὶ φίλοι του, ἀνέθεσαν εἰς τὸν Βέλαν τὴν ἐκτέλεσιν ἑνὸς μνημείου διὰ τὸν τάφον του. Ὁ γλύπτης κάμνει μίαν ὠραίαν κόρην, ὀλίγον ἀδύνατον, ἀλλὰ μετὴν σοφίαν ζωγραφισμένην εἰς τὸ μέτωπον, ἀκουμβησμένην ἐπὶ τῆς μιᾶς χειρὸς, ἐν ᾧ ἀπὸ τῆς ἄλλης κρατεῖ τὸ μέγα τῆς Ἐπιστήμης βιβλίον. Ὁ Βέλας ὀνομάζει τὸ ἔργον του «La scienza dolente», καὶ ἔχει δίκαιον. Κλαίει βεβαίως ἡ Ἐπιστήμη καὶ πονεῖ ἐπὶ τοῦ τάφου ἐνὸς τέκνου, ἐνὸς ὀπαδοῦ της, κλαίει ὅπως ἡ κόρη τοῦ καλλιτέχου μετὴν μεγάλην ἰδέαν ζωγραφισμένην εἰς τὸ μέτωπον. — Ὁ Καβούρ ἔπειτα. Μέσα εἰς τὸ ἀπλετόν φῶς τῆς αἰθούσης, καθισμένος, μετὴν γραφίδα εἰς τὰς χεῖρας, σκέπτεται ὁ μέγας πολιτευτής, σκέπτεται καὶ ὀνειρεύεται τὸ μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὴν Πατρίδα του, καὶ ὁ Γαριβάλδης πλησίον του μετὴν σπάθην ὑψωμένην ὀρμῶν, νομίζει κανεὶς διὰ τῆς σωματικῆς δυνάμεώς του νὰ βοηθήσῃ τὸν Καβούρ, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν μετὴν Σκέψιν.

Ὁ Βέλας αἰσθάνεται ὑπερβολικῶς τὴν ἰδέαν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα, διότι δασύς ἐργάζεται τὸ μνημεῖον ἑνὸς μεγάλου πατριώτου, τότε δίδει ὅλην τὴν ψυχὴν του, ὅλην τὴν δύναμίν του, ὅλην τὴν τέχνην του. — Τὸν Ναπολέοντα π.χ., τὸν κάμνει κατὰ τὰς τελευταίας αὐτοῦ στιγμὰς. «I ultimi giorni». Ἀλλὰ τοῦ δίδει ἀκόμη ζωὴν, καὶ ὁ ἐπισκέπτης ἔμπροσθεν τοῦ ἔργου τούτου, αἰσθάνεται τὴν συγκίνησιν τὴν ὁποῖαν εἶνε δυνατόν νὰ αἰσθανθῇ τις ὅταν βλέπῃ ἓνα μέγα ὄν νὰ χάνεται ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀφίνον εἰς αὐτόν, τὸ ἔργον του, τὴν ψυχὴν του, τὴν ἰδέαν του. Κατ' ἐμὲ ὁ Ναπολέον εἶνε τὸ ὠραιότερον καὶ συγκινητικώτερον ἔργον τοῦ Μουσείου. Ὁ αὐτοκράτωρ, ἀποθνήσκων, βλέπει εἰς τὸ ἀπειρόν, σχίζει τοὺς αἰθέρας, καὶ ἐκεῖ μακρὰν ὁ ἐξό-

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ Ι
ΥΠΟ ΒΙΤΣΕΝΤΣΟΥ ΒΕΛΑ

ριστος τῆς Ἁγίας Ἑλένης εὐρίσκει τὴν Γαλλίαν... καὶ τὸ βλέμμα του σταματᾷ... ἢ ψυχὴ του πέμπει ἐκεῖ τὸν τελευταῖον της ἀσπασμόν... καὶ ἡ χεὶρ του πίπτει ἐπὶ τοῦ χάρτου, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν γονάτων του... πίπτει ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, διότι καὶ κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς του ὁ αὐτοκράτωρ κυριαρχεῖ, θέτων ὑπὸ τὴν χεῖρα ὄλον τὸν κόσμον. Εἶδον πολλάκις τὸ θεῖον αὐτὸ ἔργον εἰς τὰς Βερσαλλίας, ἀλλὰ ἐδῶ, ὑπὸ τὸν γλυκὸν τῆς πατρίδος τοῦ καλλιτέχου οὐρανόν, φαίνεται μεγαλοπρεπέστερον.

Ἡ Ἀπελπισία. — Ὁ Βέλας ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν γάμον του μετὰ τῆς κόρης τὴν ὁποῖαν ἀπὸ παιδίον ἐλάτρευεν, εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου καὶ «γλήγορα-γλήγορα» τῆς λέγει: «ἐτοίμασε τὰς ἀποσκευὰς μου διότι ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἀναχωρῶ. Ἐσπευσμένως ἡ κυβέρνησις με στέλλει δι' ἐργασίαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν». Ἡ νεαρὰ γυναίκα πίπτει λιπόθυμος εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ συζύγου της, παρακαλεῖ νὰ τὴν πάρῃ μαζί του ἢ νὰ μείνῃ ἀκόμη μίαν ἑβδομάδα, μίαν ἡμέραν. Τίποτε ὅλα ἀδύνατα... καὶ ἀφίνει τὴν γυναίκα του ὁ καλλιτέχνης διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὰς ἀποσκευὰς του. Ἐντὸς ὀλίγου ὅμως εἰσέρχεται καὶ πάλιν εἰς τὸ δωμάτιον. Ἡ ὠραία Ἰταλίς, ἡμίγυμος, μετὴν κόμην ἐρριμμένην εἰς τοὺς ὤμους, μετὰ τὰς χεῖρας εἰς τὸ πρόσωπον, κλαίει...

κλαίει πικρὰ... διὰ τὸ μέγα κακὸν... διὰ τὸν ἀποχωρισμόν, τὸν ὁποῖον φαντάζεται αἰώνιον... καὶ νομίζει... ὅτι θὰ τῆς πάρῃ τὴν ζωὴν... Ὁ Βέλας σταματᾷ εἰς τὴν θύραν, θαυμάζει τὸν πόνον τῆς γυναικὸς του, τὴν ἔκφρασίν της, τὴν στάσιν της. Ἐπειτα τρέμων τὴν πλησιάζει... τὴν φιλεῖ... καὶ «Εὐχαριστῶ... εὐχαριστῶ» τῆς λέγει «μὴν κλαῖς... μὴ... δὲν φεύγω... ἤθελα μόνον νὰ δοκιμάσω ἂν μ' ἀγαπᾷς... ἂν θὰ λυπηθῆς διὰ τὸν ἀποχωρισμόν μας... μὴν κλαῖς... διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσω μακρὰν σου...». Οὕτω μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν οἱ θαυμασταὶ καὶ οἱ φίλοι τοῦ Βέλα ἐχαίρετον ἓνα ἀκόμη ἀριστούργημα «la desolazione»... καὶ τὸ ἀριστούργημα τοῦτο ἐνέπνευσεν ἡ ἀπελπισία μιᾶς γυναικὸς, τῆς ὁποίας ἡ καρδιά ἠγάπα.

Τὸ θῦμα τῆς ἐργασίας. — Εἰς τὸ ὑπόγειον ἑνὸς λατομείου, ἑνὸς λατομείου ὡς ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Βέλας εἰργάσθη ὡς tagliarietra, ἐσκοτώθη ἓνας ἐργάτης, τίς οἶδε πῶς. Ἴσως μία πέτρα, ἐν τεμάχιον μαρμάρου ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἐν ᾧ εἰργάζετο, ἐν ᾧ ἔκαμνε τὸ καθῆκον του. Οἱ σύντροφοί του λοιπὸν καὶ οἱ φίλοι του ἔθεσαν τὸ σῶμα του ἐπὶ ἑνὸς ξυλίνου φορείου, τὸν ἐσκέπασαν διὰ τοῦ χονδροειδοῦς φορέματός του, καὶ σκυθρωποί, ὁ ἓνας κρατῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὸ φορεῖον, ὁ δεῦτερος ἀπὸ τῶν ποδῶν, καὶ οἱ δύο ἄλλοι κρατοῦντες δάδας καὶ φωτίζοντες τὸν σκοτεινὸν ὑπόγειον δρόμον, ἐκίνησαν πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ λατομείου. Σκηνὴ γεμάτη πικρία, γεμάτη πόνον, γεμάτη ἀλήθεια... Ὀλίγοι εἶναι οἱ εὐτυχεῖς θνητοί, οἱ ὁποῖοι χαρίζουν ἓνα παλμὸν τῆς καρδίας των, μίαν σκέψιν των εἰς τὸν δυστυχῆ ἐργάτην, ὅστις εἰς τὰ σπλάχνα τῆς γῆς ἐργάζεται διὰ τὴν εὐκολίαν καὶ εὐτυχίαν ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Βέλας ὅμως, ἐν ὅλη τῇ αἴγλῃ του ἐνθυμεῖται τὸν ἐργάτην... τὸν φίλον τῶν παιδικῶν του χρόνων... τὸν ἀγαπᾷ ἀκόμη... τὸν ἐννοεῖ... καὶ διὰ τοῦ ἔργου του, τὸν ἀπαθανατίζει παρουσιάζων τὸν ἀδικὸν καὶ σκληρὸν θάνατόν του.

Ὁ Σπάρτακος. — Ὁ περίφημος Ρωμαῖος ἥρωσ σπάζει εἰς τὴν εἰρκτὴν του τὰς ἀλύσεις του καὶ ὀρμᾷ πρὸς τὴν κλίμακα τῆς ἔξοδου σφίγγων τὰς πυγμὰς ἐναντίον τῆς «σπλαβιάς» μετὴν πρόθεσιν νὰ ῥύψῃ, νὰ καταστρέψῃ κάθε ἐμπόδιον, διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ τοὺς συντρόφους του τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ Σπάρτακος εἶναι τὸ πρῶτον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνέδειξε τὸν Βέλαν, καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ Μιλᾶνον.

Τὸ μνημεῖον τοῦ Maestro Donizetti, παριστῶν τὴν ἁρμονίαν κλαίουσας ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ τέκνου της. Τὸ ἔργον τοῦτο ὠραῖον ἐπίσης καὶ

λεπτὸν εὐρίσκεται εἰς Πέργαμον, τὴν προσφιλεῖ τὸ συνθέτου πατρίδα.

Ἴδε ὁ Ἄνθρωπος. — Ὁ Χριστὸς τοῦ Βέλα, ὁ ὁποῖος κοσμεῖ τὸν τάφον του εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Λιγκορνέττου. Τί αἰσθάνεται τις ἐνώπιον τοῦ ἀριστουργήματος τούτου; Αἰσθάνεται ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἄνθρωπος, αἰσθάνεται τὸ αἷμα του, τὰς φλέβας του, τὸν πόνον του εἰς τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου του, ἀλλ' ἐν τούτοις εἰς τὴν ἔκφρασιν αὐτὴν εὐρίσκει ὅτι ὁ Χριστὸς τοῦ Βέλα εἶναι καὶ Θεός, εὐρίσκει ἐκεῖ τὴν θυσίαν καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Εὐτυχῆς ὁ θνητὸς ὁ δυνάμενος ἀπαξ τοῦ ἔτους νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ μουσεῖον αὐτὸ καὶ ν' ἀναπαύσῃ τὸ βλέμμα καὶ τὴν ψυχὴν ἐπι τοιούτων ἔργων.

Ἡ Ἰταλία εὐγνωμονοῦσα τὴν Γαλλίαν. — Τὸ ἀριστούργημα τοῦτο εἶδον καὶ εἰς τὸ Τριανὸν τῶν Βερσαλλίων, ἀλλὰ προτιμῶ τὸ ἐνταῦθα ἐκ γύψου πρότυπον, διότι ἐδῶ αἰσθάνομαι περισσό-

Η ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ — ΥΠΟ ΒΙΤΣΕΝΤΣΟΥ ΒΕΛΑ

τερον τὸν ἀσπασμόν, τὸν ὅποιον ὡς ἀγνή κόρη ἢ Ἰταλία πλήρης εὐγνωμοσύνης δίδει εἰς τὴν ἀδελφὴν τῆς Γαλλίαν. Τί λεπτή, τί ὠραία ἰδέα.

Ἡ ψυχὴ. — Ἐπὶ ἑνὸς μεγάλου μνημείου, ὑπὸ μορφὴν νέας κόρης, ἡ ψυχὴ φεύγει μεγαλοπρεπῶς ἀκολουθοῦσα τὸν πρὸς τὴν αἰωνιότητα δρόμον τῆς.

Ὁ Δάντης. — Ἡ προτομὴ τοῦ μεγάλου τῆς Ἰταλίας ποιητοῦ εἶναι θεία. Νομίζει κανεὶς ὅτι ὁ Δάντης βλέπει ἐκεῖ εἰς ἕν ὄρισμένον σημεῖον, εὐρίσκει τὴν Βεατρίκη, τὴν φίλην του καὶ λέγει ἢ ἐκφρασίς του: «Si... amor mi mosse che mi fa parlare». Ἔχει δίκαιον ὁ ποιητής. Ὅλα τὰ μεγάλα ἔργα, ὅλας τὰς μεγάλας ἐμπνεύσεις καὶ ἰδέας πάντοτε ἐνέπνευσεν ἡ μεγάλη τῆς Ὑπάρξεως δύναμις, ἡ Ἀγάπη. Καὶ ὁ Βέλας συμφωνεῖ μὲ τὸν ποιητήν, διότι εἰς τὴν Ἀγάπην καὶ αὐτὸς ὀφείλει κατὰ πολὺ τὸ ἐμπνευσμένον ἔργον του, καὶ διότι αὐτὴ εἶναι ἡ Μοῦσα τῶν μεγάλων πνευμάτων ὅλων τῶν αἰώνων...

ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ — ΥΠΟ ΒΙΤΣΕΝΤΣΟΥ ΒΕΛΑ

ΙΔΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ — ΥΠΟ ΒΙΤΣΕΝΤΣΟΥ ΒΕΛΑ

La bambina che prega, μὲ κάμνει νὰ πιστεύω ὅτι ὁ ἐκτελέσας τὸ ἔργον τοῦτο ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεόν... ναί... ἐπίστευεν εἰς Ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος τὸν ἐγέννησε μέγαν καὶ ἐμπνευσμένον καλλιτέχνην.

Ὁ Βέλας εἰργάσθη πολὺ. Τὸ μουσεῖον του μᾶς παρουσιάζει 190 ἔργα, ὅλα μεγάλα, ὅλα δυνατά, καὶ διὰ τοῦτο δικαίως ὁ Βέλας θεωρεῖται ὁ μεγαλύτερος γλύπτης τῆς Ἰταλίας κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα μετὰ τοῦ περιφήμου Κανόβα. Ὁ ταξειδεύων μέχρι τῆς Λομβαρδίας ἢ τῆς Ἰταλικῆς Ἑλβετίας ὀφείλει νὰ θυσιάσῃ μίαν ἡμέραν διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ μικρὸν ἀλλὰ γλυκύτατον Λιγκορνέττο, τὸν μικρὸν ναὸν τῆς Τέχνης, ὁ ὅποιος κρύπτεται μέσα εἰς τὰ μεγάλα δένδρα τοῦ κήπου, ὅπως ὁ Βέλας ἐκρύπτετο εἰς τὸ ἀγαπημένον του χωρίον, διὰ νὰ ἐργασθῇ ἐκεῖ ἡσύχως καὶ δώσῃ ἔπειτα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἕν μέγα ἔργον.

ΕΛΠΙΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΙ ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΠΡΟΝΟΜΙΑΙ

Πολὺς ἔναγχος ἐγένετο λόγος ἕξ ἀφορμῆς τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ ὀθωμανικοῦ συντάγματος περὶ τῶν προνομίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἢ μᾶλλον τῆς ὑπὸ τὸ ὀθωμανικὸν σκῆπτρον βιούσης μεγάλης μερίδος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους¹. Ὅσον εὐνόητος εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου εἰς τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα ἀποδοθεῖσα σημασία, τόσον ἀδικαιολόγητοι εἶναι οἱ περὶ ἐνδεχομένης προσβολῆς αὐτῶν διατυπωθέντες φόβοι, προδίδοντες ἄγνοιαν ἢ ἑλλιπῆ ἐκτίμησιν τῶν ἱστορικῶν καὶ νομικῶν βάσεων, ἐφ' ὧν στηρίζονται αἱ προνομίαι².

Δύο τιὰ δὲν κατήγγησεν οὐδὲ εἶναι δυνατόν νὰ καταργήσῃ ποτε ὁ συνταγματικὸς χάρις τοῦ 1876, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἄλλος πολὺ τούτου φιλευδερώτερος καὶ ριζοσπαστικώτερος.

Ταῦτα δὲ εἶναι αἱ προνομίαι τῶν ξένων, αἱ διομολογηθεῖσαι μεταξὺ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ἀπὸ τῆς 15^{ης} ἐκατονταετηρίδος καὶ ἑξῆς (capitulations) καὶ αἱ προνομίαι τῶν Ἑλλήνων, αἱ διομολογηθεῖσαι ἐν ἔτει 1453 μεταξὺ τοῦ Κατακτητοῦ καὶ τῶν ὑποταγόντων, μετὰ σεβασμοῦ δὲ — ὑπὸ τοῦ Κορανίου ἐπιβαλλομένου — τηρηθεῖσαι ἔκτοτε ὑπὸ πάντων τῶν κατόχων τοῦ θρόνου τοῦ Ὄσμαν.

Εἶναι παντελῶς ἐσφαλμένη ἡ γνώμη ἐκείνων, ὅσοι νομίζουν ὅτι αἱ προνομίαι στηρίζονται μόνον ἐπὶ μιᾷ ἀμνημονεύτου συνηθείας (consuetudo immemorialis), λαβούσης κύρος νόμου διὰ τῆς μονομεροῦς ἀναγνωρίσεως αὐτῆς ἐκ μέρους τῆς τουρκικῆς πολιτείας ἢ τῶν ἐκάστοτε Σουλτάνων, οἵτινες ἐξεπρόσώπευον μέχρι τοῦδε τὴν ἀπόλυτον ἐν τῷ κράτει ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν.

Αἱ προνομίαι δὲν εἶναι μόνον νόμος, δυνάμενος νὰ καταργηθῇ καθ' ὃν τρόπον ἐθεσπίσθη, εἶναι κατὰ ἱερώτερον, εἶναι συνθήκη, τὸν δὲ πρὸς τὰς συνθήκας τυφλὸν σεβασμὸν ἐπιβάλλει αὐτὸ τὸ Κοράνιον.

Ἐπιπλέον αἱ προνομίαι εἶναι σύμβαισις κυροῖ ἢ

¹ Ἐν μελέτῃ περὶ τοῦ ὀθωμανικοῦ συντάγματος, δημοσιευομένη εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος τῆς Zeitschrift f. v. Rechtswissenschaft, ἔγραψα κατὰ παράκλησιν περὶ τῶν προνομίων. Ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ ἐγκρίτου ἐπιστημονικοῦ ὄργανου δὲν ἠδυνάμην βεβαίως παρὰ εἰς γενικωτάτας γραμμὰς νὰ θίξω τὸ ζήτημα, τοῦτο μὲν διότι δὲν ἐσκόπευον νὰ πραγματευθῶ αὐτὸ ἐκεῖ ἐξ ἑαυτοῦ, τοῦτο δὲ διότι διὰ τὸν κύκλον τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ γερμανικοῦ συγγράμματος ἐκτὸς τοῦ ξηροῦ ἐπιστημονικοῦ ενδιαφέροντος οὐδὲν ἄλλο παρουσιάξουσιν αἱ προνομίαι.

² Κατακριτέα κατὰ ταῦτα ἡ τελευταία στάσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπερισκέπτως κατελθόντος εἰς συζητήσεις περὶ τῆς ὑποστάσεως τῶν προνομίων καὶ δὲ μετ' ἀτόμων τῆς νεοτουρκικῆς ομάδος, ὧν αἱ γνώμαι καὶ αἱ ἀνυπεύθυνοι ὑποσχέσεις οὐδεμίαν ἔχουν συνταγματικὴν σημασίαν.

ἱστορία καὶ δὴ αὐταὶ αἱ τουρκικαὶ ἱστορικαὶ πηγαί, αἱ πλείσται δυστυχῶς ἀνέκδοτοι. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ μέγας ἐκεῖνος νοῦς, εἰς τὸν ὅποιον ὁ Ἰσλαμισμὸς ὀφείλει τὴν κατάκτησιν τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, δὲν εἶχε πρόθεσιν νὰ καταλύσῃ τὸ Βυζάντιον διὰ νὰ ἰδρύσῃ νέαν αὐτοκρατορίαν ἐπὶ καθαρῶς μουσουλμανικῶν βάσεων, ἀλλ' ἐθεώρει ὡς ἰδανικόν, μὴ πραγματοποιηθέν, νὰ συνεχίσῃ τὸν χιλιετῆ βίον τοῦ ἐξηνητημένου κράτους, ἐμφυσῶν εἰς τὸν ὄργανισμὸν αὐτοῦ νέον σφρίγος καὶ ἐδραϊῶν μίαν μεγάλην Ἀνατολικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν διαιρέσεων τῶν ἐθνοτήτων, αἱ ὁποῖαι θὰ τὴν ἀπετέλουσαν, ἀντίπαλον τῆς Δυτικῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἧς οἱ ἡγεμόνες ἐθεώρουν ἑαυτοὺς νομίμους διαδόχους τῶν ρωμαίων αὐτοκρατορῶν (Sacrosanctum romanum imperium nationis germanicae).

Πρὸς τοῦτο Μεχμέτ ὁ Β' ἐθεώρησεν ἀπαραίτητον πρῶτον μὲν νὰ ἐγκολπωθῇ τὸν διοικητικὸν ὄργανισμὸν τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καὶ δεύτερον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὑποταγὴν καὶ τὸν μὴ ἐκπατρισμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου, τῆς ἐκπολιτιστικῆς δυνάμεως τοῦ οἴου εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην.

Ἄμφότερα ἐγένοντο. Ὁ κατακτητὴς ἀεγνώρισε τὸν ἡγέτην τῶν κατακτηθέντων ὡς προνομιοῦχον αὐτόνομον ἐθνάρχην, ἀεγνώρισε ἰδίᾳ πάσας τὰς ἐξουσίας, ἅς οὗτος εἶχε πρότερον, τὴν δικαστικὴν, τὴν εκπαιδευτικὴν, τὴν ἐκκλησιαστικὴν, ὡς καὶ τινὰ κυριαρχικὰ, τὴν ἐκκλησιαστικὰ τε καὶ τιμητικὰ, ἐν οἷς καὶ τὸ φέρειν τὴν αὐτοκρατορικὴν στολὴν καὶ τὸ στέμμα, οἱ δὲ ἀρχηγοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἠγγυήθησαν διὰ τὴν ὑποταγὴν καὶ διαμοιρῆσιν αὐτοῦ εἰς τὴν πατριὸν χώραν.

Τουρκικαὶ μάλιστα πηγαὶ βεβαιοῦσιν ἀσφαλῶς ὅτι πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μυστικὴ συνθήκη ἐγγραφὸς περὶ παραδόσεως τῆς πρωτεύουσῆς ὑπὸ ὄρους συνήφθη μεταξὺ Μεχμέτ τοῦ Β' καὶ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐν Βυζαντίῳ ἀνθρακικοῦ κόμματος, φοβουμένων ἐθνικὴν ἐξόντωσιν διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐνωτικοῦ κόμματος προτεινομένης ὑποταγῆς εἰς τὴν Ρώμην τῶν Παπῶν καὶ ἐκ πεποιθήσεως προτιμώντων ὡς ἐθνικῶς μᾶλλον ἀκίνδυνον τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Σουλτάνων ἀπὸ τὴν παπικὴν τύραν.

Εἰς τὴν μυστικὴν ταύτην συνθήκην, δι' ἧς ἐξησφαλίσθησαν ἑσαεὶ πάντα τὰ προνόμια τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀναφέρεται πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι ἐκτὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας οὐδένα ἄλλον ναὸν θὰ θίξουσιν οἱ κατακτηταί, δυνάμει δὲ τῆς συν-

αισθάνομαι ὅτι αἰσθάνεται κανείς γιὰ ἕναν πεθαμένο πάππου του.

Κάθε φορά ποῦ πηγαίναμε στ' ἀγαπημένο μας χωράφι, ποῦχε γιὰ φλάμπουρό του τὸν σεβαστό μας Πλάτανο, ἢ μάννα μου, ἢ ἀδερφή μου κι' ἐγώ, ἢ μάννα μου πρῶτα-πρῶτα ἀναστενάζε, ὕστερα τὴν ἔπαιρνε τὸ παράπονο, ὕστερα ἀπὸ τὸ παράπονο τὴ μάζευαν τὰ δάκρυα καὶ μὲ κλαμένη φωνὴ μᾶς ἔλεγε:

— Παιδιά μου! ἀφόντας πέθανε ὁ πάππος σας, μοῦ φαίνεται, ὅτι ἡ ψυχὴ του μπήκε μέσα στὸ κορμὶ αὐτοῦ τοῦ Πλατάνου καὶ ζῆ ὁ χωρεμένος καὶ πολυαγάπητος πεθερός μου καὶ μᾶς βλέπει μὲς ἀπ' αὐτὰ τὰ κλωνάρια καὶ μᾶς βλογάει. Ἄχ! τί πάππου εἴχετε, παιδάκια μου! Τί ἅγιον ἄνθρωπον εἴχετε πάππου!...

Κι' ἔκλαιγε ἢ μάννα μου, κι' ἔκλαιγε ἢ ἀδερφή μου, ποῦ τὸν εἶχαν γνωρίσει κι' εἶχαν ζήσει μαζί του, κι' εἶχαν γευθῆ τὰ χαίδια του καὶ τὰ φιλία του καὶ τὴν καλωσύνη του, κι' ἔκλαιγε κι' ἐγώ, ποῦ δὲν τὸν ἔξερα καθόλου, ἀλλὰ μόνον ἀκουστὰ τὸν εἶχα... Κι' ἔκλαιγε κι' ἐγώ, ποῦ εἶχα γεννηθῆ δυὸ χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὸν θάνατό του, καὶ γι' αὐτὸ μᾶς δώδεκα ὁ νουνός μου τ' ὄνομα τοῦ πεθαμένου πάππου μου.

Χάριν αὐτοῦ τοῦ ἀγαπημένου μας Πλατάνου, ἀγαπούσαμε καὶ τὸ χωράφι του πλεῖστο ἀπὸ τ' ἄλλα μας τὰ χωράφια. Αὐτὸ τὸ δέντρο εἶταν γιὰ μᾶς κάτι πολὺ πολύτιμο. Μᾶς φαίνονταν σὰ ζωντανὸ πρᾶγμα, ... μᾶς φαίνονταν, ὅτι εἶχε ψυχὴ καὶ μᾶς αἰσθάνονταν, ὅταν πηγαίναμε κοντά του, ὅτι εἶχε μάτια καὶ μᾶς ἔβλεπε, ὅτι εἶχε καρδιὰ καὶ μᾶς ἀγαποῦσε... καὶ σ' ἐκείνες τὲς μαῦρες μέρες τῆς καταδρομῆς τοῦ σπιτιοῦ μας, ποῦ ὁ πατέρας μου βρῖσκονταν σὲ μακρινὴ ξενιτεία, πότε στὰ σύνορα τῆς Περσίας, πότε στὰ σύνορα τῆς Ἀραβίας καὶ πότε ἄλλου, αὐτὸ τὸ δέντρο τὸ θεωρούσαμε σὰν προστάτη μας, σὰν ἀρχηγὸ τῆς οἰκογενείας μας.

Τὸν χειμῶνα δὲν πηγαίναμε στὸ χωράφι καὶ στὸν σεβαστό μας καὶ πολυαγαπημένο μας τὸν Πλάτανο, τὸν ἀγναντεύαμε ὅμως ἀπὸ τὸ παραθύρι ξεφυλλιασμένον καὶ χωρὶς τὴν μεγαλόπρεπη ὡμορφιά, ποῦχε τὸν ἄλλον καιρὸ. Τόσο μάλιστα τὸν πονοῦσα, ἐπειδὴ δὲν πηγαίναμε κοντά του τὸν χειμῶνα, ποῦ ἔβγαινα στὸ παραθύρι πολλὰς φορὲς τὴν ἡμέρα καὶ τοῦ φώναζα:

— ὦωωωωωωω Πλάτανεεεεεεε! Οὐουουου! Ἔλα ἀπάνω νὰ φᾶμεεεεεεεε!

Ἄλλ' ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Ἀπριλιοῦ, ποῦ ἀρχίζε ἡ δουλειὰ τοῦ χωραφιοῦ, ὡς τὸν Ἄη-Δημήτρη, ποῦ τέλεινε τὸ μάζεμα τοῦ ἀραποσιτιοῦ καὶ τῶν φασουλῶν καὶ τῶν κολοκυνθῶν, δὲν ελείπαμε ἀπὸ μέσα, μάλιστα δυὸ-τρεις φορὲς τὴν

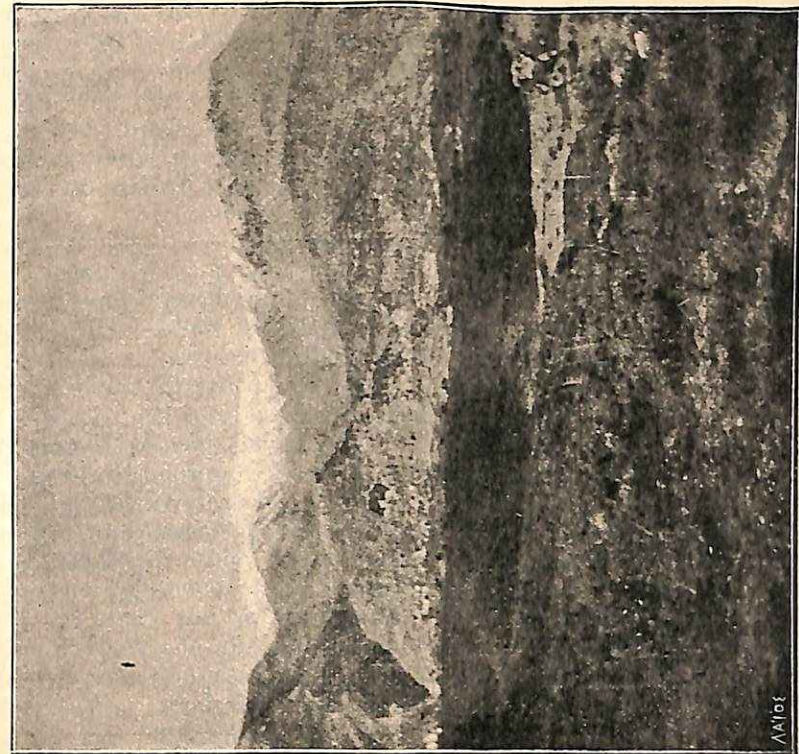
ἑβδομάδα, τὸ μεσημέρι τρώγαμε κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιον τοῦ Πλατάνου μας. Ἀλλὰ μιὰ φορά τὸν χρόνο, κατὰ τὰ πρωτοβρόγια, ποῦ κάναμε μνημόσυνο τοῦ πάππου μου, καὶ καλούσαμε πολλοὺς παπᾶδες στὴν ἐκκλησιά, καὶ μοιράζαμε ψωμιὰ καὶ νεκρόσταρο, ἢ μάννα μου γέμιζε ἕνα ἀπλάδι νεκρόσταρο, μᾶς ἔπαιρνε κι' ἐμᾶς τὰ παιδιά, κατεβαίναμε ἀπὸ τὸ χωριό, περνούσαμε τὸ πλεχτὸ γεφύρι τοῦ ποταμοῦ καὶ πηγαίναμε στὸν Πλάτανό μας, κι' ἀφοῦ σκορπίζαμε τὸ σιτάρι γύρα στὲς ρίζες του, καθόμαστε σ' ἕνα χοντροροῦζι, ποῦ εἶταν σὰ σκαμνί, κι' ἐκεῖ ἢ μάννα μου μυρολογοῦσε τραγουδιστὰ μιὰ ὥρα τὸν πάππου μου κι' ἔκλαιγε κι' ἔχυνε μαῦρα δάκρυα.

Ὁ πάππος μου κι' ὁ Πλάτανος εἶχαν ζήσει πολὺν καιρὸ μαζί κι' εἶχαν κοινὴ ἱστορία. Ἐννιά μῆνες τὸν χρόνο ὁ πάππος μου ἐκοιμῶνταν στὴ ρίζα αὐτουνοῦ τοῦ Πλατάνου μεσημέρι καὶ νύχτα. Ἐκεῖ ἔτρωγε γιῶμα-βράδυ. Ἐκεῖ δέχονταν τοὺς φίλους του, ἐκεῖ κύτταζε τὲς δουλειὲς τοῦ χωριοῦ, ἐκεῖ συμβούλευε ὅσους ζητοῦσαν τὴν συμβουλὴ του, ἐκεῖ δίκαιζε τὸν κόσμον, ποῦ πῆγαιναν καὶ ζητοῦσαν τὴν κρίσι του. Ἔτσι λοιπὸν αὐτὰ τὰ δυὸ ὄντα, τὸ ἔμφυχο καὶ τὸ ἄφυχο εἶχαν συνδεθῆ μέσα μας ἀναπόσπαστα τὸ ἕνα πρὸς τὸ ἄλλο, κι' ὅταν τὸ ἔμφυχο ἀπέθανε, τὸ ἄφυχο ἔχασε στὰ μάτια τοῦ κόσμου κάποια ὑπόστασι, κάποια περιοπή, κάποια ὑπόληψι. Καὶ δὲν ὑπῆρχε ἄνθρωπος ἀπὸ τὰ πλησιόχωρα, ποῦ περνώντας ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ, νὰ μὴν θυμῶνταν τὸν πάππου μου καὶ νὰ μὴν ἔλεγε μὲς ἀπὸ τὴν καρδιά του:

— Θεὸς χωρέσ' τον! Θεὸς χωρέσ' τον!

Ἔτσι λοιπὸν ζούσαμε, ἢ μάννα μου, ἢ ἀδελφὴ μου κι' ἐγώ, μὲ τὸν Πλάτανο, κι' ὁ Πλάτανος μ' ἐμᾶς, κι' ὅταν ἄλλα παιδιά, ὁμοήλικά μου, μοῦ ἔλεγαν, ὅτι ἦρθε ὁ πάππος τους ἀπὸ τὰ Γιάννινα καὶ τοὺς ἔφερε τέτοια καὶ τέτοια καλούδια, ὁ νοῦς μου δὲν πῆγαινε καθόλου στὸν πεθαμένο μου τὸν πάππου, ἀλλὰ στὸν Πλάτανο καὶ ζήλευα καὶ λυπῶμουν ποῦ τὸ γέρικο δέντρο εἶταν βαθυὰ ριζωμένο στὸ κεφάλι τοῦ χωραφιοῦ καὶ δὲν εἶχε ποδάρια νὰ πάη κι' αὐτὸ στὰ Γιάννινα νὰ μοῦ φέρη κι' ἐμένα καλούδια...

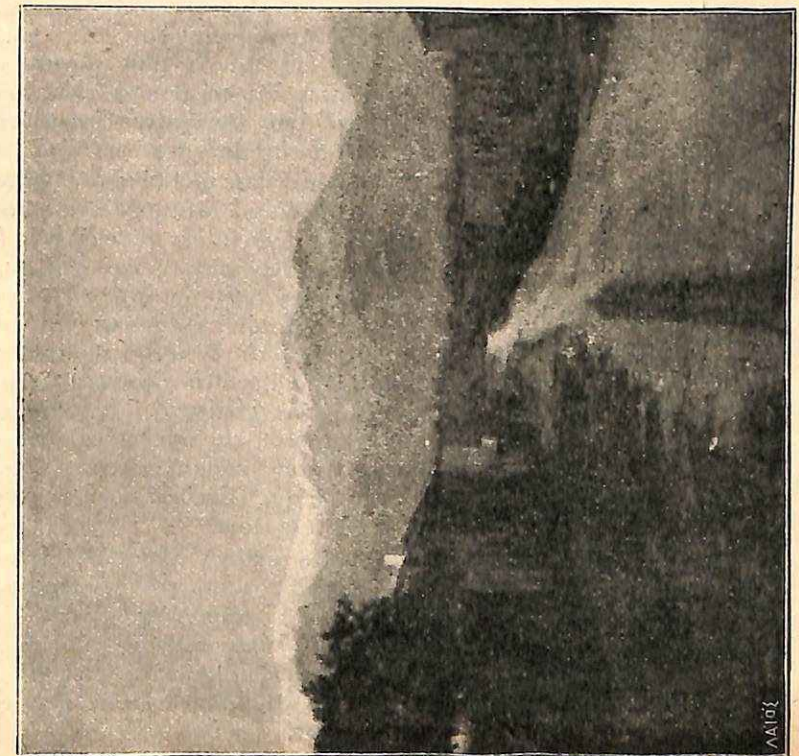
Ἄχ! μιὰ βραδεῖα... ποῦ νὰ μὴ εἶχ' ἔρθει! Θὰ τὴ θυμοῦμαι ὅσο ζῶ ἐκείνη τὴν τρομερὴ βραδεῖα, βραδεῖα χινοπωριάτικη καὶ τρομαχτικὴ, ποῦ ἔτρεμε τὸ σπῖτι μας σὰν τὸ καλάμι στὴν ἀκροποταμίᾳ... — Θεέ μου τί βραδεῖα εἶταν ἐκείνη! — νομίσαμε, ὅτι βρισκόμαστε στὴ συντέλεια τοῦ κόσμου. Τ' ἀστροπελέκια κινηγοῦσαν

ΦΩΤΟΓΡ. Γ. Σ.

Ο ΜΥΣΤΡΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ

ΦΩΤΟΓΡ. Γ. Σ.

Ο ΤΑΪΤΕΤΟΣ ΕΚ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

τὸ ἓνα τ' ἄλλο μὲ μανία, τὸ βαθὺ σκοτάδι γέ-
νονταν στιγμὲς-στιγμὲς μέρα-μесеμέρι, καὶ
τ' ἀστραπόφωτα χώνονταν ἀπὸ τὲς χαράμαδες
τῶν παραθυριῶν μέσα στὸ σπίτι καὶ θάμπωναν
τὴν καντήλα τοῦ εἰκονοστασιοῦ, ποῦ πήγαινε
πέρα-δῶθε ἀπὸ τὸ μούγκρισμα τοῦ Νοτιᾶ, ποῦ
μεθοκοποῦσε ἀπάνω στὲς στέγες καὶ κάτω στὲς
αὐλὲς τοῦ χωριοῦ, κι' ἔκανε τὰ γιδοπρόβατα νὰ
βελάζουν δυνατὰ στὸ χειμάδι, τὰ βῶδια νὰ μουγ-
κρίζουν στὲς καλύβες, τ' ἄλογα νὰ κλημιτροῦνε
στὰ κατώγια καὶ νὰ κλωτσομανοῦν, τὰ κοττιὰ
νὰ κρακράζουν στὸ κοιτέτσι, τὲς γάτες νὰ νιαου-
ρίζουν στὰ μολώματα καὶ τὰ σκυλλιά νὰ οὐρ-
λιοῦνται στὰ σκυλλοκούμασα, κι' ὅλη αὐτὴ ἡ
βουοταραχὴ, ποῦ φοβέριζε νὰ ξεθεμελιώσῃ τὰ
σπίτια καὶ νὰ τὰ πετάξῃ σὺν πούπουλα πέρα
ἀπὸ τὸ βουνό, στὴν ἀφρισμένη θάλασσα, πανη-
γύρι ἀπείρων δρακόντων καὶ βρυκολάκων, δαι-
μόνων καὶ στοιχειῶν, ὅσο πήγαινε, μάνιωνε καὶ
θέρεινε, ἡ δὲ μάννα μας ἀπὸ τὸν φόβο τῆς μᾶς
ἀγκάλιασε καὶ τὰ δυό, ἐμένα καὶ τὴν ἀδερφή
μου καὶ μᾶς πήγε μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι,
κι' ἐκεῖ γονατίσαμε κι' οἱ τρεῖς καὶ κάνοντας
τὸν σταυρό μας παρακαλοῦσαμε τὴν Κυρὰ τὴν
Παναγιὰ καὶ τ' ὄμορφο καὶ γελαστὸ θεόπαιδὸ
τῆς νὰ μᾶς λημονηθῇ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ
τὴν μανία τοῦ Νοτιᾶ.

Μέσα σ' αὐτὴν τὴν φριχτὴ κοσμογαλασιὰ
ἀκουόταν πότε-πότε κι' ἓνα ἄλλοιῶτικο βουητό,
καὶ μιὰ τρομερὴ βουοταραχὴ!..

— Πάει ὁ Φτελιᾶς τοῦ Κατζίωνη! (Εἶπ' ἡ
μάννα μου μ' ἀπελπισιὰ). Τὸν ξερρίζωσε ὁ ἄνε-
μος! Τί κακὸ εἶναι τοῦτο; Τῶβαλ' ὁ Θεὸς νὰ
χαλάσῃ τὸν Κόσμο του ἀπόψε. Τὴν ἄτιμη, τὴν
στρίγγλα! πῶς τῆς ἔκανε ἡ καρδιά νὰ κἀν' αὐτὸ
πούκανε;¹

Σὲ λίγο ἀκούστηκε κι' ἄλλη τρομερὴ καὶ
συγκρατούμενη βουοταραχὴ!

— Πάει καὶ τὸ πουρνάρι τοῦ Λέτα!
Ξανάειπε ἡ μάννα μου, ὀδηγούμενη ἀπὸ τὴν
διεῦθυνσι τῆς τρομερῆς βουοταραχῆς.

Ἡ τρομερὴ μανία τοῦ Νοτιᾶ τέλος μὲ ζάλισε
καὶ μ' ἀποκοίμισε κι' ὅταν ξύπνησα τὸ πρωτὶ καὶ
βγήκα στὴν κρεβάτια, εἶδα πεντέξῃ δέντρα τοῦ

¹ Στὴν Ἠπειρο γίνονται πολλές καὶ δυνατὲς βρο-
χὲς κι' οἱ ἄνεμοι εἶναι τρομεροί. Σὲ κανένα μέρος τῆς
Ἑλλάδος, ἐλευθερῆς ἢ δουλωμένης, δὲν γίνονται τέτοιες
βροχὲς, τέτοιιοι κερανοὶ καὶ τέτοιιοι ἄνεμοι. Ὁ Λαὸς
πιστεύει, ὅταν βρέξῃ πολὺ δυνατὰ, ἢ ὅταν φυσῇ
παραπολὺ ὁ ἄνεμος, ὅτι κάποια γυναῖκα γέννησε παιδί
παράνομα καὶ γιὰ τὸ ἀποφύγῃ τὴν ἐντροπὴ καὶ τὴν
κατακραυγὴ τῆς Κοινωνίας τὸ πνίγει τὸ παιδί τῆς καὶ
τὸ πάει μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ τῆς νύχτα τὰ μεσάνυχτα
καὶ τὸ θάφτει, ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν μπορεῖ νὰ ὑποφέρει
αὐτὸ τὸ μεγάλο κακὸ «μάννα νὰ φονεῦν τὸ γέννημα τῶν
σπλάγγων τῆς» ἀπολάει τὸν ἄνεμο καὶ τὴ βροχὴ καὶ
γίνεται συντέλειο, ὡς ποῦ νὰ ξεθαφτῇ τὸ σῶμα τοῦ
ἐγκλήματος καὶ μάθῃ ὁ κόσμος τὸ κακούργημα.

— Τί λές, Κυρὰ; ...
Εἶπε δειλὰ ὁ ὑπηρέτης, σὺν νὰ μὴν πιστεῦε
αὐτὸ, ποῦ ἤκουε...

— Αὐτὸ ποῦ σοῦ εἶπα! (τοῦ εἶπε μὲ θυμό).
Νὰ πάρῃς πεντέξῃ σύνεργα νὰ θιάψωμε τὸν
Πλάτανο. Πήγαινε κι' ἐσύ, (εἶπε καὶ στὸν δεύ-
τερον ὑπηρέτη) γιατί δὲν μπορεῖ νὰ τὰ φέρῃ
μόνος του.

Κίνησαν οἱ δυὸ ὑπηρέτες καὶ πήγαν στὸ χωριὸ
καὶ σὲ λίγο γύρισαν μὲ ὅλα τὰ χρειαζόμενα,
πελέκια, τσαπιά, κασιμάδες, δικέλλια, φτυάρια...
κι' ἄλλοι ἄρχισαν νὰ κόφτουν τὰ κλωνάρια τοῦ
Πλατάνου κι' ἄλλοι νὰ σκάφτουν λάκκο.

Τότε ἐγὼ ἄρχισα τὰ δυνατώτερα τὰ κλάματα,
λέγοντας σ' ἐκείνους, ποῦ ἔκοβαν τὸν Πλάτανο:
— «Μὴ μοῦ κόβετε τὸν Πλάτανό μ'»...
Ὁ γερωντότερος τοῦ χωριοῦ εἶπε στὴν κατα-
λυπημένη τὴ μάννα μου:

— Ξέρεις, Κυρὰ, τί λάκκος χρειάζεται για νὰ
μπῆ αὐτὸς ὁ πλάτανος μ' ὅλα του τὰ κλωνά-
ρια; Χρειάζεται λάκκος γιὰ ἕκατὸ ἀνθρώπ'ς
τὸ λιγώτερο.

Ἡ μάννα μου ἄρχισε νὰ καταλαβαίνει, ὅτι
εἶχε δίκιο αὐτός, ποῦ τῆς εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια.
Στάθηκε μιὰ στιγμὴ, κι' ὕστερα εἶπε σ' ἐκεῖ-
νους, ποῦ ἔσκαφταν:

— Σταθήτε! Πάψ'τε! Νὰ πεταχτῇ ἓνας σας
στὸ χωριὸ νὰ φέρῃ τρία τέσσερα πελέκια ἀκόμα
νὰ τελειώσωμε γλήγορα.

Ο ΞΥΛΟΘΡΑΥΣΤΗΣ ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ

Ἡ ἱστορία τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἶναι καὶ ἱστορία
τῆς γλυπτικῆς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ὁ
Φιλιππότης εἶναι ὁ ἀρχαιότερος τῶν δύο ἄλλων
συγχρόνων του, τοῦ Βιτσάρη καὶ τοῦ Χαλεπᾶ.
Τρία δνόματα ποῦ, μαζὶ μὲ τὸν Δρόσην, κατὰ τι
νεώτερον, ἔδωσαν τὸ λαμπρότερον φῶς εἰς τὴν
ἀναγέννησιν τῆς ἐλληνικῆς τέχνης. Ἀπὸ τὸ χάος
τῆς πολιτικῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς καλλιτε-
χνικῆς ζωῆς τῆς Ἑλλάδος τοῦ Ὁθωνος καὶ τῶν
πρώτων χρόνων τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου, ἡ
ἐλληνικὴ τέχνη βγαίνει φωτεινὴ καὶ ἐλπιδοφό-
ρος μὲ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς ἐργάτας τοῦ μαρμάρου.

Εἰς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, ποῦ μιλοῦν τόσον
εὐγλωττα τὸ μεγαλεῖον τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς, εὐ-
ρίσκει ὁ Ἑλλην τεχνίτης τὸν φυσικώτερον καὶ
τὸν πιὸ σοφὸν διδάσκαλον. Τὰ σωζόμενα ἔργα,
μὲ τὴν ἀπλότητα τῶν γραμμῶν, μὲ τὸ αὐστη-

Ἐφυγε ἓνας γιὰ τὸ χωριὸ καὶ σὲ κομμάτι
ᾧρα γύρισε μὲ τὰ πελέκια.

Ἄρχισαν ὅλοι νὰ πελεκοῦνε καὶ σὲ δυὸ
ᾧρες μέσα τὸ μεγαλόπρεπο κορμὶ τοῦ Πλατά-
νου εἶταν μιὰ μεγάλη θυμωνιὰ ξύλα λειανὰ καὶ
χοντρά.

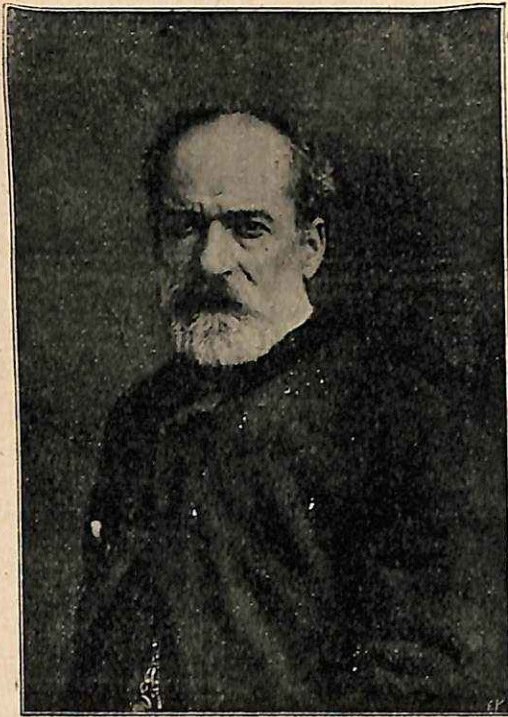
Κανένας δὲν εἶχε μπῆ στὸ νοῦ τῆς μάννας
μου καὶ νόμιζαν, ὅτι θὰ διάταξε τοὺς ὑπη-
ρέτες νὰ κουβαλήσουν τὰ ξύλα μὲ τὸ μουλάρι
στὸ σπίτι.

Ἐκεῖ ποῦ ἐγὼ ἔκλαιγα, γιατί ἔβλεπα τὸ λεβεν-
τότερο δέντρο μας μιὰ θημιωνιὰ ξύλα, καὶ μοῦ
φαίνονταν πῶς δὲν μπορῶ νὰ ζήσω χωρὶς τὸν
Πλάτανό μας, καὶ χτυποῦσα τὰ ποδάρια μου
καταγῆς καὶ πετροβολοῦσα μὲ βόλους τοὺς ξυλο-
κόπους, ἡ μάννα μου, χωρὶς νὰ τὸ φαντάζεται
κανεῖς, ἔβγαλε ἓνα κουτὶ σπύριτα ἀπὸ τὸν κόρφο
τῆς, ἔκανε ἓνα μικρὸ προσάνναμμα κι' ὕστερα
τῶβαλε μέσα σὲ μιὰ κουφάλα, ποῦ μπορούσε
νὰ πιάσῃ εὐκολὰ φωτιά. Ἡ κουφάλα ἄρχισε
ἀμέσως νὰ καπνίζῃ, σὲ λίγο ἀπόλυσε μιὰ κόκ-
κινη γλῶσσα φωτιᾶς σεντονιασμένη μὲ καπνὸ
καὶ στὴ στιγμὴ ὅλη ἐκείνη ἡ θημιωνιὰ ἔγεινε
ἓνα μεγάλο καμῖνι.

Ἄναμερίσαμε ἀπὸ κοντὰ καὶ σταθήκαμε μα-
κριὰ στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, γιὰ νὰ μὴ μᾶς
καίῃ ἡ πύρια, καὶ σὲ δυὸ τρεῖς ᾧρες ὁ Πλάτα-
νος εἶχε γείνη μιὰ μεγάλη σταχατιά!

Θεὸς σχωρὲς' τον!

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Α. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗΣ

αὐτῆς νὰ θυσιάσῃ ἐν μέρει τὴν αἰσθητικὴν τοῦ ἔργου. Αὐτὸ εἶναι ἓνα σημεῖον ἄξιον προσοχῆς διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας γλυπτικῆς, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Φιλιππότη συνδυάζει δύο τάσεις διαφορετικὰς, τὰς ὁποίας δὲν ἠμπόρесе τελείως ν' ἀφομοιώσῃ, πού δείχνουν ὅμως ἓνα ἰσχυρὸν τάλαντον, καὶ μίαν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὴν ἀντίληψιν.

Παρατηρῶ τὸν *Ξυλοθραύστην* κατὰ πρόσωπον. Ἐπεξήγησε ὁ καλλιτέχνης ν' ἀρμονίση τὰς γραμμὰς, ἐκείνας πού δείχνει πρῶτα-πρῶτα εἰς τὸν θεατὴν. Χάριν τῆς γραμμῆς παραβλέπει ἓνα φυσικὸν νόμον—ἀσυνειδήτως ἢ ὄχι, ἀδιάφορον—καὶ τοποθετεῖ τὸ δεξιὸν χέρι πλησιέστερα πρὸς τὸ πόδι μὲ τὸ ὁποῖον συγκρατεῖ τὸ ξύλον, πού θὰ ἐθραύετο πολὺν εὐκολώτερα ἂν τὸ χέρι ἐτοποθετεῖτο πιὸ ἔξω. Κ' ἔτσι μᾶς παρουσιάζει μονομιᾶς ἓνα σύνολον γραμμῶν, τὸ ὁποῖον μαζὶ μὲ τὴν κίνησιν καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς ζωῆς, μᾶς δίδει πλήρη αἰσθητικὴν εἰκόνα. Δὲν ἀρκεῖται ὁ τεχνίτης εἰς τὴν κάθετον γραμμὴν, ἀλλὰ τὴν ποικίλλει μὲ τὴν διάμεσον τοῦ ἀριστεροῦ χεριοῦ, ἢ ὁποία συμπληρώνει τὴν ἐντύπωσιν τῆς δυνά-

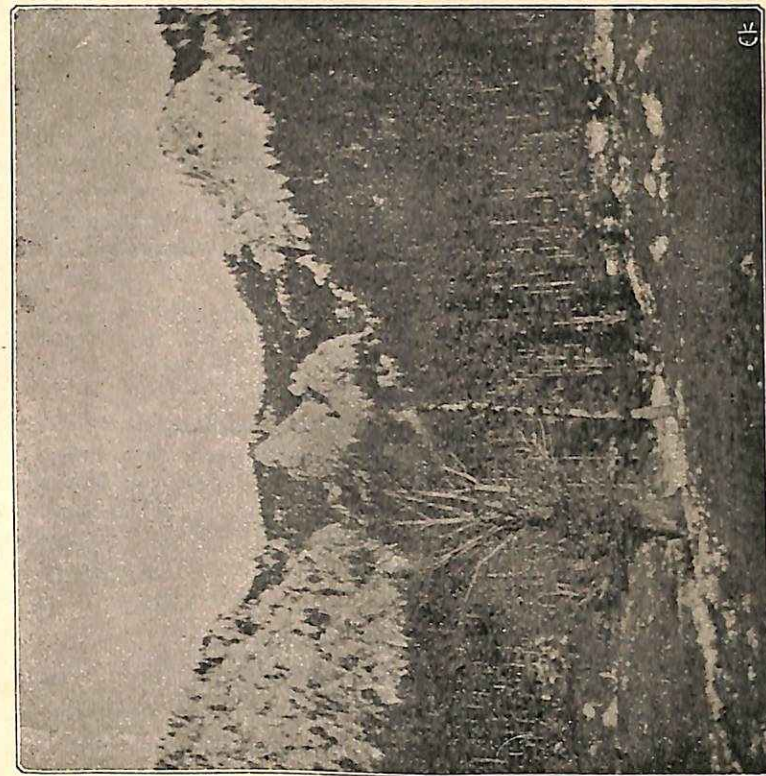
μεως μὲ τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ὄραίου. Τὴν διάταξιν αὐτὴν τῶν χερῶν καὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδιοῦ τοῦ *Ξυλοθραύστου* δὲν διστάζω νὰ τὴν ὀνομάσω καθαυτὸ σοφὴν.

Ἔτσι, μὲ τὸν *Ξυλοθραύστην*, προβάλλει ἡ νέα ἑλληνικὴ γλυπτικὴ, ὄχι δειλὴ καὶ ἀναιμικὴ ἀλλὰ δυνατὴ καὶ τολμηρὰ. Παίρνει ἀπὸ τὴν γύρω ζωὴν τὸ θέμα της, ἓνα θέμα κοινόν, χαμηλὸν ἢμπορῶ νὰ εἰπῶ, καὶ τοῦ δίνει τὴν εὐγένειαν τῆς τέχνης, πού δὲν ὑποδουλώνεται εἰς τοὺς τύπους ἀλλ' ἠξεύρει νὰ ἐκλέξῃ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ πλάσουν κάτι πού θὰ ἀποδώσῃ τὴν ζωὴν, χωρὶς νὰ σοῦ θυμίζῃ διαρκῶς τὴν περὶ τὴν πραγματικότητα.

Παραπλεύρως αὐτῆς κινεῖται καὶ βαδίζει ἡ ἄλλη, ἡ ἀπλὴ μίμησις, ἡ ξηρὰ προσκόλλησις εἰς τὸ παρελθόν, ἄτονος, ἄτολμος, στενὴ, πού τίποτε δὲν ὑπόσχεται καὶ ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ καὶ τώρα νὰ στολίζῃ! τὰς Ἀθήνας μὲ τὰ ἔργα ἐκείνων πού δὲν ἠμπόρεσαν νὰ εἰσδύσουν εἰς τῆς ἀληθινῆς τέχνης τὰ ἄδута.

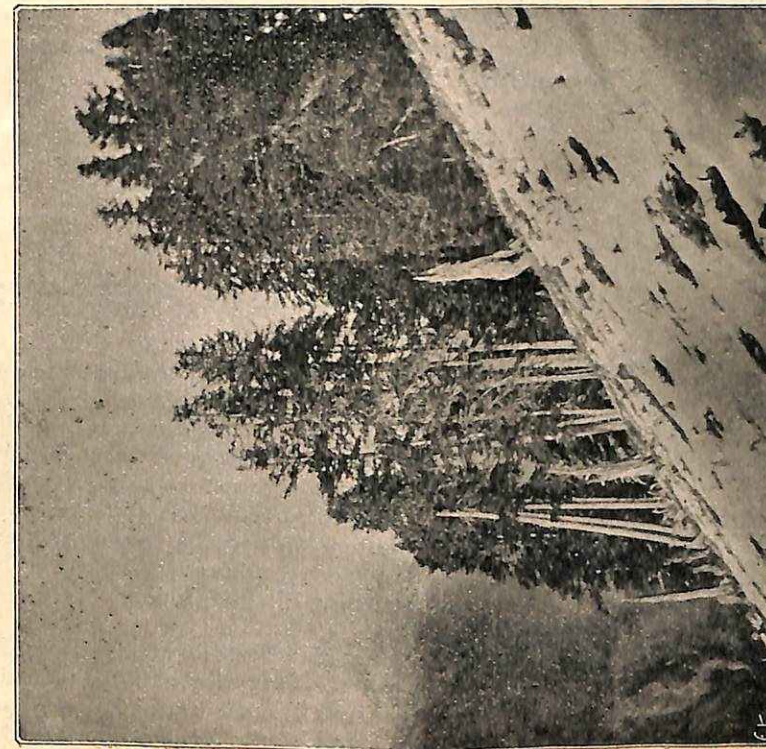
Ὁ *Ξυλοθραύστης* εἶναι ἀπὸ τὰ ἔργα πού χαρακτηρίζουν βαθειὰ τὴν ἐποχὴν των. Τὸ πρόπλασμα ἔγεινε πρὸ 35 περίπου ἐτῶν καὶ τὸ εἰργάσθη εἰς τὸ μάρμαρον πρὸ δέκα ἐτῶν. Δὲν εἶπα ὅτι τὸ ἔργον εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τέλειον. Δὲν ἠμπόρесе ὁ καλλιτέχνης νὰ παρακάμψῃ κάθε σκόπελον καὶ νὰ ὑποτάξῃ τὴν ὕλην. Ἄλλ' εἶναι τόσα τὰ προσόντα του. Ἡ πάλῃ θὰ ὑπῆρξε μεγάλη. Ὑπέκυψε ὁ τεχνίτης. Μᾶς ἔδωκε ὅμως ὑπόδειγμα ἐργασίας μοναδικῆς καὶ ζηλευτῆς μελέτης. Ἡσθάνθη καὶ τὸ ἐλάχιστον μέσα στοὺς παλμοὺς τοῦ γυμνοῦ σώματος τοῦ ἐφήβου μὲ τὴν ἑλληνικὴν κατατομὴν. Ἄν ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν πλάϊ καὶ ἀπὸ τὰ ὀπίσθια αἱ γραμμαί, πισταὶ εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ σώματος, καταστρέφουν τὴν ὄραϊαν ἐντύπωσιν τῶν δύο ἀντιστοίχων πλευρῶν, ἀλλ' ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀλήθεια ἢ πραγματικὴ εἶναι τόση, πού γεννᾶται μιὰ ἄλλη ἐντύπωσις, ἢ ὁποία δὲν μετέχει βέβαια τῆς συγκινήσεως τοῦ τελείου καλλιτεχνήματος, σοῦ προξενεῖ ὅμως κατάπληξιν καὶ μένεις καρφωμένος νὰ θαυμάζῃς τὴν ἀντοχὴν καὶ τὴν τέχνην καὶ τὴν γνώσιν τῆς σμίλης τοῦ τεχνίτου. Ἐξῆσε ὁ καλλιτέχνης, ὁ ἴδιος, τὴν ζωὴν τοῦ ἐφήβου καὶ τὴν ἀπέδωσε πραγματικὰ ἀληθινὴν μέσα ἀπὸ τὸ ἄψυχον μάρμαρον.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Π. Κ.

ΚΟΡΥΦΑΙ ΚΟΖΑΚΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Π. Κ.

ΚΟΡΥΦΑΙ ΠΙΝΔΟΥ

ΘΕΑΤΡΟΝ "ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ", — ΜΑΡΙΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

παιάνων και θυοίων, οἶαν δὲν ἤκουαν ἴσως αἱ ἀγυαὶ τῆς πρωτευούσης κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν πεισματωδεστάτων πολιτικῶν ἐκλογῶν.

Τὴν αὐτὴν κατάστασιν ἀλλ' εἰς ὀξύτερον διατελοῦσαν σημεῖον εὔρομεν καὶ ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἁγίας Λαύρας, ἣν ἐπεσκεψθῆμεν μετὰ διήμερον ἐν τῷ Σηλαιῷ διαμονῇ.

Ἡ μετάβασις μας ὑπῆρξε τὸ τερπνότατον μέρος τῆς ὀλιγομέρου ἡμῶν ἐκδρομῆς. Διητύσαμεν τετράωρον πορείαν ἐφ' ἡμιόνων τιθασσῶν καὶ εὐαγῶνων, διὰ τοποθεσιῶν ἑξόχου φυσικοῦ κάλλους, προτιμήσαντες αὐτὸ τὸ μεταγωγικὸν μέσον ἢ τὸν σιδηρόδρομον οὗ ἡ ὁμαλωτάτη πλέον μέχρι Καλαβρύτων γραμμὴ οὐδὲν παρέ-

χει τὸ ἀξιοθέατον. Κατήλθομεν ὄρη καὶ βουνὰ κατάρυτα, ἀναπνέοντες ἀπλήστως τὸ ἄρωμα τῆς πεύκης καὶ τοῦ θύμου, εἰσῆλθομεν δ' εἰς τὴν φάραγγα τὴν καταπράσινον ἐκ πλατάνων καὶ ἄλλων ὑδροχαρῶν δένδρων καὶ θάμνων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ῥέει καλλίρρους ὁ Βουραϊκός.

Ἐσταθμεύσαμεν μόνον περὶ τὰ μέσα τῆς ὁδοῦ, εἰς μικρὸν χάνιον, ὅπου ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ἢ διενουσα αὐτὸ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ συζύγου τῆς μᾶς παρέθιξε λιτότατον καὶ πλέον ἢ ἀσκητικὸν πρῶγευμα, διότι συνέπιπτε νὰ εἶνε κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἡ νηστεία τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Ἡ ἐρημία τοῦ μέρους, ὅλως διόλου μακρὰν παντὸς κέντρον συνοικισμοῦ καὶ ἡ θέσις τῆς πενιχρᾶς καλύβης παρὰ τὴν ὄχθιν ρύακος, ὅστις τὸν χειμῶνα καταπληκτικῶς θὰ ἐξογκοῦται καὶ θὰ καθίσταται ἀπειλητικὸς καὶ ἐπικίνδυνος, ἐνεποίησεν ἡμῖν ἐντύπωσιν, κάποιος δ' ἐξ ἡμῶν ἠρώτησε τὴν πανδόκισσαν πῶς διάγουν ἐκεῖ τὸν χειμῶνα.

— Σὰν πασάδες! ἀπήντησεν ἐκεῖνη· φαγητὸν ἔχομεν, κρασὶ ἔχομεν, τὰ ξύλα ἀπὸ τὴν γωνιά δὲν μᾶς λείπουν . . .

Καὶ λέγουσα φαγητὸν καὶ ποτὸν ἐδείκνυε τὰ παρατεθέντα πρὸς ἡμᾶς, ἐν τεμάχιον ἄρτου μέλανος καὶ σκληροῦ, μερικᾶς ἐλαιίας ἀπολιθωμένας καὶ δύο τρίτα ποτήρια οἴνου, ὅστις ἠδύνατο νὰ ὑποστῇ ἀφόβως τὴν ἀντιμετώπισιν παντὸς δηλητηρίου τῶν Βοργιῶν ἢ τῆς Λοκούστις. Αὐτὴ ἦτο πραγματικὴ ὀλιγάρχεια, ἣτις θὰ ἔκαμνε τὸν Ὀράτιον νὰ αἰσχύνεται διὰ τὴν auream mediocritatem τοῦ!

Εἰς τὴν πόλιν τῶν Καλαβρύτων ἔσταθμεύσαμεν ἐπ' ὀλίγον χάριν προχείρου γεύματος· δὲν ἐπροφθάσαμεν ὅμως νὰ ἐπισκεφθῶμεν αὐτὴν, ἐπειγόμενοι νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Μονήν, ἀπέχουσαν περὶ τὰ τρίτα τέταρτα τῆς ὥρας ἐκεῖθεν. Μολοντί δὲ ἦτο μεσημβρία καὶ ὠδοποροῦμεν διὰ χώρου ἀπεψιλωμένου, τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου ἐμετριάζετο ἐκ τινῶν ἀεροπορούντων νεφυδρίων, ἐκ διαλειμμάτων ἐπεκτεινόντων εὐεργετικὴν ἐφ' ἡμῶν σκιάν.

Γραφικὴ εἶνε ἡ ἄποψις τοῦ σελτοῦ ὑπὸ τε θρησκευτικῆν καὶ ἱστορικῆν ἔποψιν μοναστηρίου τῆς Λαύρας, με τοὺς πυργοειδεῖς τοίχους του καὶ τοὺς προέχοντας ἐξώστας τῶν κελλιῶν του. Ἀπὸ τοῦ συμφύτου λόφου, ἔνθα ἐγείρεται εἰς ἐξαιρετικὸν θέσιν, ἡ θέα εἶνε μαγικὴ. Ὑποκάτω ἐκτείνεται ἡ χαριεστάτη κοιλάς, ἡ μάλλον τὸ ὄροπέδιον τῶν Καλαβρύτων, με τὸ τέμνον αὐτὸ εἰς τὸ μέσον ὡς ἀργυρᾶν ταινίαν ποτάμιον, με τὸ χωρίον Βιοσκὰ γραφικώτατα τοποθετημένον εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ ἀπέναντι ὄρους, ἐνῶ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους διακρίνεται πέραν μὲν ἀπώτατα τὸ Παναχαϊκόν, ἐντεῦθεν δὲ τὰ Ἀροάνεια καὶ ἡ ὑψηλὴ καὶ χιονοσκεπὴς κορυφὴ τοῦ Χελμοῦ, ἣν

ἐξύμνησεν ἡ λαϊκὴ Μοῦσα διὰ τῆς θαυμασίας παραβολῆς εἰς τὸ γνωστὸν δίστιχον

Τὰ βάσανά μου εἶνε πολλὰ σὺν τοῦ Χελμοῦ τὸ χιόνι
Ποῦ ὥστε νὰ λυώσῃ τὸ παλιό, καινούριο τὸ πλακῶνει.

Ἀλλὰ πρὸς τὴν χαρίεσσαν θέαν ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μονῆς, τὸ πενιχρὸν καὶ ἀπεριποίητον. Ἡ πτωχεία προκύπτει ἀμέσως εἰς τὸ βλέμμα ἀπὸ τὴν σαθρότητα τῆς ἐσωτερικῆς στοᾶς τῶν κελλιῶν καὶ ἀπὸ τὴν σχετικὴν αὐτῶν ρυπαρότητα. Τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς Μονῆς, ἀνερχόμενον εἰς 25 χιλιάδας περίπου δραχμῶν δὲν ἐπαρκεῖ, φαίνεται, πρὸς συντήρησιν αὐτῆς, ἔνεκα τῶν ὑπαρχουσῶν πολλῶν ἀναγκῶν καὶ ὑποχρεώσεων.

Μετὰ βραχειᾶν ἀνάπαυσιν, τυχόντες λίαν φιλό-

ΘΕΑΤΡΟΝ "ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ",
ΚΥΒΕΛΗ ΛΑΡΙΑΝΟΥ, ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΑΝΤΡΗ

φρονος δεξιώσεως, ἐσπεύσαμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν ναὸν καὶ τ' ἀξιοθέατα τῆς Μονῆς, πρὸ πάντων τὸ κτίριον τῆς παλαιᾶς μονῆς τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὡς ἡ ἱερὰ κοιτὴς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας. Ἡ παλαιὰ μονή, ὡς γνωστὸν, ἐκίη πυρποληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀνημέρου Ἰβραήμ, ὅστις, ὡς λέγει ἡ παράδοσις καὶ κατὰ μαρτυρεῖ ἀπειρόκαλος εἰκὼν διασωζομένη ἐν τῇ μονῇ, ἔβλεπεν εὐφροσύνως τὴν πυρκαϊκὰν καθήμενος ὀκλαδὸν ὑπὸ τὴν παχύσκιον πλάτανον, τὴν ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς νέας μονῆς φυομένην καὶ ροφῶν ἠδυπαθῶς τὴν καπνοσύριγγά του, ἐν τῷ μέσῳ στίφους ἀνδραπόδων, εὐσεβῶστως παρ' αὐτὸν ἐστώτων. Εἰς τὸν μικρὸν ἐκεῖνον ναῖσκον, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ περιβόλου (ὅπου ἔκειτο ἄλλοτε τὸ τετράγωνον οἰκοδόμημα τῶν κελλιῶν κατὰ τὸ σχέδιον τῆς ἀνοικοδομηθείσης μονῆς) φέροντα δὲ προφανὴ ἀκόμη τὰ ἵχνη τῆς ἀνοσίου πυρᾶς τῆς ἐξαιψιάσης τὰς ἱερὰς τοιχογραφίας, ἐτελέσθη τὸ μέγα γεγονός τῆς ἀνυψώσεως καὶ εὐλογίας τοῦ λαβάρου ὑπὸ τοῦ αἰοιδίου ἀρχιεπισκόπου Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ τὴν 25 Μαρτίου 1821, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν προκρίτων καὶ ὀπλαρχηγῶν τοῦ Αἰγίου καὶ τῶν Καλαβρύτων. Σημειώτεον ὅμως ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη ὠρίσθη βραδύτερον ὡς ἡ ἐπίσημος τῆς ἀνακηρύξεως τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, λόγω ἴσως τῆς συμπίπτουσης κατ' αὐτὴν μεγάλης θρησκευτικῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμού, διότι ἡ ἱστορικὴ ἀκρίβεια εἶνε ὅτι ἡ ἐπανάστασις εἶχεν ἤδη ἀρχίσει τότε πρό τιῶν ἡμερῶν, εἶχον δὲ συμβῆ ἐν Καλαβρύτοις καὶ τοῖς πέριξ καὶ ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι διάφορα ἐπαναστατικὰ κινήματα.

Τὸ δὲ ὑψωθὲν λάβαρον, κακῶς παριστώμενον ἐν εἴδει σημαίας μετὰ τοῦ σταυροῦ ὡς γνωσταί τινες εἰκόνες, ἔχει τὸ σύννηθες σχῆμα τῶν λαβάρων, εἶνε δὲ χρυσοκέντητον καὶ ἀπεικονίζει τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, ἐπ' ὀνόματι τῆς ὁποίας τιμᾶται ὁ ναός, πανηγυρίζει ὅμως τὴν 23 Αὐγούστου, ἡμέραν τῆς ἀποδόσεως τῆς ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως, ἵνα μὴ συμπίπῃ ἡ πανηγυρίς μετ' ἄλλων πολυαρίθμων. Τὸ πολυτίμητον αὐτὸ κειμήλιον, ὅπερ ἐξετέθη κατὰ τὴν τελεσεῖσαν ἐν Ἀθῆναις ἔκθεσιν τῶν μνημείων τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος ἐν ἔτει 1884, φυλάσσεται εὐλαβῶς ἐντὸς θήκης εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τῆς μονῆς, ἐν τῶν στενῶν δηλαδή καὶ καταρροόντων κελλιῶν, ἀνακαινισθὲν δαπάνη τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεόρου. Ἐκεῖ φυλάσσονται καὶ ἄλλα τιμαλφῇ ἀντικείμενα, στολαὶ ἀρχιερατικαὶ καὶ σκεύη ἱερὰ καὶ σταυροὶ μετὰ γλυφῶν θαυμασιῶν καὶ ἐν εὐαγγέλιον πάγχρυσον μετὰ ἐξαισιῶν μικρογραφιῶν, δῶρον τῆς αὐτοκρατείας τῆς Ρωσσίας Αἰκατερίνης. Ἐκεῖ ἡ πληθὺς ἁγίων λειψάνων, ἐντὸς ἀργυρῶν θηκῶν, ἐν οἷς καὶ ἡ πεφημισμένη κᾶρα τοῦ ἀγίου Ἀλεξίου, ἡ θαυματουργὸς ἰδίως κατὰ τῆς ἀκρίδος, καὶ διὰ τοῦτο

εὐσεβῶς περιηγομένη εἰς τὰς πέριξ ἐπαρχίας καὶ λιτανευομένη κατὰ πᾶσαν ἐπιδρομὴν τῶν βλαβερῶν ἐκείνων ἐντόμων.

Οἱ μοναχοὶ διατηροῦσι μετ' ἀρχετῆς ἐπιμελείας τὰ ἰδιαίτερα τῶν πενήτων κελία καὶ μετὰ φιλοκαλίας ὅσον ἐπιτρέπουσιν αὐτοῖς τὰ πενήτα των μέσα· διότι ἐν τῇ Λαύρᾳ δὲν ὑπάρχουσιν οἱ ἱερωμένοι Κροῖσοι τοῦ Σπηλαίου—δεξιούνται δὲ μετὰ φιλοφροσύνης τοὺς προσερχομένους. Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸν εἰρηναῖον βίον των ταράσσει ἡ διχόνοια, ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος κεφαλαίου. Ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε ν' ἀντηγῶσι μόνον τὰ ῥήματα τῆς ἀγάπης τοῦ μεγάλου Ναζωραίου, ἔστησεν ὁ Ἄρης μετὰ τῆς Ἐννοῦς τὸ στρατηγεῖόν του. Ὁ πόλεμος κεκρηυγμένος ἤδη ἀπὸ προηγουμένων καὶ συμβούλων καὶ μοναχῶν καὶ δοκίμων, διεξάγεται δὲ μετὰ τῶν δύο στρατοπέδων διὰ καταλαλιᾶς καὶ καταγγελιῶν καὶ ἀναφορῶν πρὸς τὴν προεστῶσαν ἀρχὴν καὶ διὰ διατριβῶν προσέτι εἰς τὰς ἐφημερίδας. Οἱ ἀντίπαλοι βλέπουσιν ἀλλήλους βλοσυρῶς καὶ συσκέπτονται κατ' ἰδίαν καὶ κατασκοπεύουσιν ἀλλήλους καὶ τυχούσης εὐκαιρίας ἀνακοινοῦσι πρὸς τὸν ξένον ἐπισκέπτην τὰ παράπονα καὶ συνηγοροῦσι μετὰ θέρμης ὑπὲρ τῶν καταπατουμένων δικαιωμάτων των.

Εἰς τί συνίστανται δὲ τὰ παράπονα ταῦτα; Φεῦ! Μεθ' ὅλην τοῦ κόσμου τὴν πρόοδον, τὰ ἑλληνικὰ μοναστήρια δὲν προώδευσαν κατὰ τοῦτο. Ἐμείναν στάσιμα ὅπως ἦσαν κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, ὅτε ὁ περιήγητος Θεόδωρος ὁ Πρόδρομος μετὰ τὸ βάνανσον αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τὸσον ζωντανὸν χιοῦμοσ ἐξετραγῶδει τὰ δεινοπαθήματα τῶν μοναχῶν εἰς τὸ κατὰ «Ἡγουμένων» ποίημά του, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν. Ὅτι συνέβαιναν εἰς τὴν μονὴν τῶν Φιλοθεϊτῶν τότε, συμβαίνει καὶ σήμερον εἰς τὰ πλεῖστα τῶν εὐαγῶν τούτων σκηνωμάτων. Ὁ Θεόδωρος Πρόδρομος, ἡ ὁ μοναχὸς Ἰλαρίων

—ἀν ἀληθεύῃ ἢ τόσον εὐφυῶς ὑποστηριχθεῖσα γνώμη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Χατζιδάκι, περὶ τῆς διπλῆς ὑποστάσεως τοῦ Πτωχοπροδρόμου—παρεπονεῖτο γοερῶς ὅτι οἱ μὲν ἡγούμενοι ἔζων ἐν χλιδῇ καὶ μαλθακότητι, δεινῶς δ' ἐταλαιπωροῦντο οἱ πτωχοὶ μοναχοί.

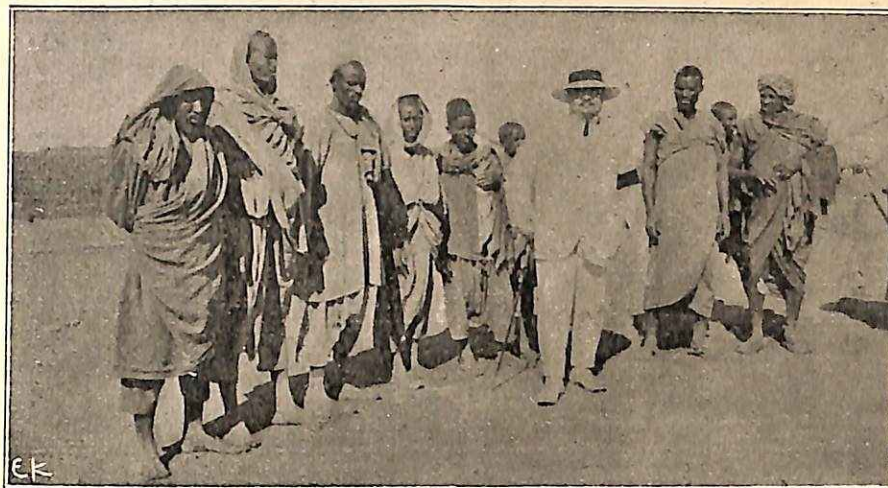
Τὴν ἐπαύριον κατηρχόμεθα διὰ τοῦ σιδηροδρόμου πρὸς τὸ Διακοφτόν. Ἡ κατάβασις ἐν γένει δὲν εἶχε τὰς δραματικὰς περιπετείας τῆς ἀνόδου, διότι ὅπωςδήποτε εἶνε εὐχερεστέρα. Ἀλλως τε καὶ ἡ ἐντύπωσις μετὰ τὴν πρώτην φορὰν κατὰ τὴν διάβασιν τῆς φοβερᾶς φάραγγος εἶχε ἤδη ἐξασθενήσει. Οὐχ ἦττον ὅτε ἐξήλθομεν ἀπὸ τὴν στενοπορίαν ἐκείνην καὶ τὸ ἀτμήλατον ἄρμα ἡμῶν ἔτρεχε γοργὸν πλεόν ἐπὶ τῆς πρασίνης πεδιάδος, ἐφάνη ὡς ν' ἀπεσείσαμεν ἀπὸ τοῦ στήθους καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος τοῦ Ἐφιάλτου. Ἐνομίζαμεν ὅτι ἐπανηγύριζεν ἡ πάγκαλος ἑλληνικὴ φύσις. Φῶς ἀγλαὸν διεχύνετο εἰς τὸν αἰθέρα· πέραν ἐκυνίζον τὰ ὄρη τῆς Στερεᾶς, ἐγλόαζεν ἡ ἔκτασις κύκλω καὶ ἐμειδία γλαυκὸς ὁ πόντος ἐνώπιόν μας. Οἱ πελώριοι ἐκεῖνοι γρανίται, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξηρχόμεθα, λείψανα φρικτῶδους σπαραγμοῦ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς, ὑπενθύμιζον τὰς ἀλκίμους ἀλλὰ στυγνὰς θεότητας τῶν ὑπερβορείων χωρῶν, ἐνῶ τὸ πρὸ ἡμῶν πανόραμα τοῦ φωτός καὶ τοῦ κάλλους ἦτο ἡ κοιτίς καὶ τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ ἱλαροῦ ἔσμου τῶν θεῶν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τότε διὰ πρώτην ἴσως φορὰν συνησθάνθη βαθυτάτην τὴν ἀλήθειαν τῶν θαυμασιῶν στίχων τοῦ Καρδούτση:

Muojono gli altri dei; di Grecia i numi
Non sanno occaso; ei dormon ne' materni
Tronchi e nei fiori, sopra i monti, i fiumi,
I mari eterni.

ἦτοι:

Θνήσκουσιν οἱ ἄλλοι θεοί· ἀλλὰ τῆς Ἑλλάδος οἱ θεοὶ δύσιν οὐκ οἶδασιν. Ὑπνώττουσιν εἰς τοὺς μητροφούς κορμούς καὶ τ' ἀνθη, ἐπὶ τῶν ὀρέων, τῶν ποταμῶν καὶ τῶν αἰωνίων θαλασσῶν.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

Σουδανοὶ τοῦ Ὀμδουρμαν

Ο Μ Δ Ο Υ Ρ Μ Α Ν

Ἐν πρόκειται νὰ κάμω οὔτε γεωγραφικὴν, οὔτε ἱστορικὴν, ἢ ποιητικὴν περιγραφὴν τῆς περιωνύμου πρώην πρωτεύουσος τοῦ Σουδάν. Ἀπλῶς θὰ σηκώσω λίγο τὸν μυστηριώδη πέπλον πού τὴν σκεπάζει καὶ θὰ σᾶς δείξω ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ζωὴν, τὴν ὁποίαν πολὺ δλίγοι Εὐρωπαῖοι ἐγνώρισαν, μὲ τὸ περιβάλλον καὶ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα ἐκείνων πού τὴν ἀποτελοῦν.

Μίαν Πέμπτην πρωτῆ, ἔρχεται εἰς τὸ γραφεῖόν μου ὁ Ὀσμάν, ὁ ἐπιστάτης τῶν ἐργατῶν τῆς ἑταιρείας εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάζομαι, καὶ μοῦ λέγει:—Ἄκουσε, χαβάγκα¹, θυμάσαι τὴν ἄλλη φορὰ πού μοῦ ἔλεγεσ πὼς θέλεις νὰ δῆς μὴ φανταζία² στὸ Ὀμδουρμαν; ἀπόψε θὰ γείνη μὴ μεγάλη φανταζία στὸ σπίτι ἐνὸς φίλου μου, καὶ ἀν θέλεις ἔλα μαζί μου νὰ γλεντίσης· μίλησα τοῦ φίλου μου, καὶ μοῦ εἶπε πὼς ἠμπορεῖς νὰ ἔλθης. Ἡ εὐκαιρία πού τόσο καιρὸν ζητοῦσα, ἤρχετο μόνη τῆς. Τὴν ἐπαύριον, Παρασκευὴν, δὲν ἐργαζόμεθα· τί ἄλλο καλλίτερο ἠμποροῦσα νὰ θέλω; Ἀμέσως ἐσυμφωνήσαμε νὰ ἐτοιμασοῦμε ἀπὸ τὸ μεσημέρι, καὶ μόλις κτυπήσῃ ἡ καμπάνα τοῦ ἐργοστασίου εἰς τὰς πέντε τὸ βράδυ, νὰ φύγωμε γιὰ τὸ Ὀμδουρμαν.

Ἦτο μία ἡμέρα σουδανικὴ μὲ ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Ζέστη πληκτικὴ, χωρὶς διόλου ἀέρα καὶ μὲ ἐλαφρὰ συννεφιασμένον οὐρανόν. Ἐκείνη ἡ κουφὸβραση ἔκαμε τὸν ἄνθρωπον νὰ

νομίζῃ πὼς θὰ σκάσῃ καὶ ν' ἀνοίγῃ τὸ στόμα του ὅσον ἠμπορεῖ περισσότερο γιὰ νὰ δροσιθῇ λίγο. Πρὸ πάντων ἅμα κατεβήκαμε κατὰ τὰς ἑπτὰ ἀπὸ τὸ βαπόρι τοῦ Νείλου εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ Ὀμδουρμαν, ἦτο ἀπελπισία. Ζέστη ἀνυπόφορη, σκόνη, βρώμα τοῦ ποταμοῦ καὶ βρώμα τοῦ μάχλεπ¹. Ἐστάθηκα λίγο, σὰ νὰ ἐδίσταζα νὰ προχωρήσω.

— Τί ἔπαθες, χαβάγκα; μὲ ρώτησε ὁ Ὀσμάν.

— Ζέστη.

— Μαλὲς², θὰ περάσῃ· ἔλα γιατί εἶναι ἀργά.

Ἄν ἦτο ἄλλη περίστασις θὰ ἐγύριζα ἀμέσως ὀπίσω. Ἐβγάλα τὸ κολλάρο μου, ἐτύλιξα ἕνα μανδῆλι στὸν λαιμό μου καὶ χωθῆκαμε σ' ἕνα δρόμο.

Εἶνε δύσκολο νὰ σχηματίσῃ κανεὶς ἰδέαν γι' αὐτὰ τὰ δίχως σπίτια ἀνοίγματα, τὰ ὁποῖα μόνον κατ' εὐφημισμὸν ἠμποροῦν νὰ ὀνομαστοῦν δρόμοι τοῦ Ὀμδουρμαν, χωρὶς νὰ τὰ ἴδῃ. Τὸ ὅτι εἶναι ὅλως διόλου ἀκανόνιστοι καὶ εἰς πρωτογενῆ κατάστασιν, δὲν εἶναι τίποτε. Τὸ πρῶτον εἶναι πού ἐνῶ εἰς τὴν ἀρχὴν παρουσιάζουν κάποιαν ὄψιν ὅπωςδήποτε δρόμου, μόλις προχωρήσῃς λίγο μέσα, ἔξαφνα ἕνα σπίτι κτισμένον μέσα στὴ μέση, ἢ ἕνας λάκκος, πού συχνά εἶναι γεμάτος νερό, κλείουν τὸν δρόμον. Περνάς ἀπὸ τὸ πλάι, ἀπὸ ἕνα ἀνοίγμα ἐνάμισυ-δύο μέτρα πλατύ, καὶ μπαίνεις σὲ ἄλλο· προχωρεῖς δέκα μέτρα καὶ ἀναγκάζεσαι νὰ στρέψῃς δεξιὰ ἢ ἀριστερά· σὲ ἄλλα δέκα-δεκαπέντε μέτρα, ἄλλη

¹ Κύριε.

² Ἐορτή· γλέντι.

¹ Ἕνα εἶδος λάδι, πού ἀλείφονται οἱ ἐντόπιοι.

² Δὲν πειράζει.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 16^{ΟΥ} ΤΟΜΟΥ

- ΑΔ. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ
Μυστράς — Γεράκι, σ. 9.
- Ε. ΧΡ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ
Στὸ θάνατο τῆς μάμμης μου, σ. 6.
- Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ
Στὸ Ἑρρικός Κάμβελλ - Βάνερμανν σ. 44.
- Λ. ΑΝΔΡΕΪΕΦ μετάφρ. ΟΥΡ. ΜΑΚΡΗ
Ἦ Ονειρο ἦταν, σ. 166.
- Χ. ΑΝΝΙΝΟΥ
Μέγα Σπήλαιον καὶ Ἁγία Λαύρα, σ. 252, 300.
- ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ Μετάφρ. Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ
Ἡ Τζοκόντα, σ. 194.
- ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀναμνήσεις ἐκ Μαυροβουνίου, σ. 147.
- ΠΕΤΡΟΥ ΑΞΙΩΤΙΑΔΗ
Τὸ νέον ἐν Τουρκία καθεστώς, σ. 257.
- ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Στὸ κοιμητήρι τῆς ἀγάπης, σ. 43.
- ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ
Ἡ κεραμικὴ ἀγαματοποιεῖα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, σ. 242.
- ΜΑΡΚΟΥ ΑΥΡΗΛΙΟΥ Μετάφρ. Α. ΘΕΡΟΥ
Εἰς ἑαυτόν, σ. 214.
- ΛΑΖΑΡΟΥ ΒΕΛΕΔΗ
Ὁ Καποδίστριας ὡς θεμελιωτὴς τῆς δημοτ. ἐκπαιδευσεως ἐν Ἑλλάδι, σ. 107.
- CAMILLE BELLAIGUE
Χάυδν, σ. 53.
Ἀμβρόσιος Θωμᾶς, σ. 215.
Σοῦμπερτ, σ. 261.
- Π. ΒΙΖΟΥΚΙΑΔΗ
Τὸ Ὄθωμ. Σύνταγμα καὶ αἱ ἑλλ. προνομίαι, σ. 289.
- Δ. ΒΙΚΕΛΑ
Στίχοι, σ. 228.
Ὁ Παπᾶ Νάρκισσος, σ. 229.
- ΒΟΡΕΙΟΥ
Ἰωάννης Νεπομονὸν Σέππ, σ. 82.
- ΔΗΜ. ΒΟΥΤΥΡΑ
Παπᾶς εἰδωλολάτρης, σ. 12, 47.
- Γ. Π. ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
Ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Ἐπίδαυρον σ. 111.
- ΚΩΝ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗ
Ροδόπη, σ. 137.
Albin Putzker, σ. 155.
- CHARLES DIEHL
Ὁ Πτωχοπρόδρομος, σ. 155.
- ΕΜΕΡΣΟΝ μετάφρ. Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗ
Ὁ ποιητής, σ. 20.
- Ι. ΖΕΡΒΟΥ — ΑΡΕΤΑ
Ὁ Πειρασμός, σ. 145.
- ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ
Αὔγουστος Κόντ, σ. 3.
Ὁ Ψυχάρης ὡς συγγραφεύς, σ. 59.
Ἡ Βασιλεύουσα, σ. 65.
Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἰωακείμ Γ', σ. 97.
Ἰωάννης Γρυπάρης, σ. 123.
Ἀπὸ τὴν Λήκνυθον, σ. 283.
- W. HUYSHE
Ἡ ἱστορία τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου, σ. 191.
- ΣΠ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
Τράπεζαι δεκαλέπτων καταθέσεων, σ. 298.
- ΘΩΜΑ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ
Συμμεῶν Σαββίδης, σ. 137.
- ΙΩΝΟΣ
Ἐπιστολαὶ ἐκ Παρισίων, σ. 29.
- ΟΜΑΡ ΚΑΓΙΑΜ μετάφρ. Ι. ΒΕΛΗΣΙΩΤΗ
Τετράστιχα, σ. 192.
- ΕΛΠΙΔΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
Τὸ Μουσεῖον Vela, σ. 285.
- Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ
Πῶς ἀγαποῦν οἱ Ἄγγλοι, (ἐπιστολαὶ Ἐνρυ Οὐντινκτον σ. 103).
- Π. ΚΟΝΤΟΥ
Ἡ θήρα ἐν Ἑλλάδι, σ. 183.
- ΑΙΜΙΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ
Trio, σ. 144.
- ΝΑΠΟΛ. Α. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ
Παραφροσύνη, σ. 210.
- ΜΙΧΑΗΛ Χ. ΛΟΥΚΑ
Ὁμδοῦρμαν, σ. 307.
- ΠΡΟΣΠΕΡ ΜΕΡΙΜΕ μετάφρ. Ν. ΓΑΒΡΙΗΛ
Ὁ ἀββᾶς Ὡμπέν, σ. 115.

ΚΙΜΩΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

- Ἐκθέσεις, Ζάππειον, σ. 60.
Τὸ «Βασιλικόν» σ. 91.
Θέατρον: Φωτεινὴ Σάντρη, σ. 268.
Ὁ Ἐνλοθραύστης τοῦ Φιλιππότη, σ. 295.
Τὰ «Τρία Φιλιά», σ. 313.
- ΜΠΑΛΖΑΚ
Σκέψεις, σ. 263.
- ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ
Λόγοι καὶ ἀντίλογοι, σ. 25, 56, 89, 121, 168, 218, 265, 311.
Τὰ βιβλία, Βίος καὶ ἔργα Βαλαωρίτη, σ. 26.
Συναποθανούμενοι, σ. 177.
Ἀγάπες, σ. 239.
Τὸ Χελιδόνι, σ. 273.
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ Α. ΞΑΝΘΟΥΔΙΑΔΗ
Οἱ ἄρχοντες Βαροῦχαι ὡς φεουδάρχαι, σ. 73.
- ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
Τὰ βιβλία, Ρόδα καὶ Μήλα, σ. 57.
Ἡ Κερένια Κούκλα, σ. 90.
Τὸ ἔργον τοῦ Βικέλα, σ. 225.
Ὁ Κακὸς δρόμος, σ. 129, 199, 245.
Θέατρον: Σαλώμη, Μπρισαντιώ, σ. 168.
Τὰ Νέα Τσοκόντα, Τὸ Χελιδόνι, Ἰωάννης Κωλέττης, Τὰ Νέα Παναθήναια, Οἱ Πετροχάρηδες, Ἡ Πρωθυπουργία, Κινηματογράφος, σ. 218. Μαρία Πενταγιώτισσα, Τὸ Τίμιον Σπίτι, Ἡ Ἥχὼ τῆς λίμνης, Τὰ ἀπρόοπτα τῆς ἀπογραφῆς, Ὁ Μητσέλος, Στὰ παραπήγματα, Ἡ Χειροφρετιμένη, Ὁ Μαρμαρωμένος Βασιλιάς, Οἱ Ἀησται τοῦ Δήλεσι, σ. 266. Τὸ Κόκκινο Πουκάμισο, Ροδόφυλλα ἢ Ἀγκάθια, Ἄνταρ σ. 312.
- ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΔ μετάφρ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΔΗ
Φλωρεντικὴ Τραγωδία, σ. 33.
- ΑΡ. Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΑΔΗ
Τὰ μεγάλα Παναθήναια, σ. 140.
- Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ
Τὰ καλαμποῦρια ἐνὸς δασκάλου, σελ. 7.
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Ψεύτικο στεφάνι, σ. 102.
Ἐναῖς ἔνοιαις, σ. 102.
- Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
Ὁ Ροῖδης εἰς τὴν Γαλλίαν, σ. 124.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

- Ν. Ἀλεκτορίδη: Προῖναι ἀκτῖνες, σ. 72.
Βισσέντσου Βέλα: Τὸ θῦμα τῆς ἐργασίας, σ. 273.
Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Ναπολέοντος, σ. 286.
Ἀπελπισία, σ. 287.
Σπάρτακος, σ. 288.
Ἴδε δ' ἄνθρωπος, σ. 289.

GIOVANI PAPINI

- Ὁ Διάβολος, σ. 70.
- ΝΙΚΟΛΑΟΥ Π. ΠΑΡΚΑ
Περὶ τῆς ἑλλ. τοῦ Ἰησοῦ ἐκπαιδεύσεως, σ. 84.
- Ι. ΠΟΛΕΜΗ
Μπάμπης Ἄνιμος, σ. 69.
Ποιήματα, σ. 100.
- ΠΕΡΙΚΛΗ Δ. ΡΕΔΙΑΔΗ
Ἑλλ. ναυτικὸν μουσεῖον, σ. 16.
- Θ. Ι. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗ
Μουσικὴ, σ. 29, 60, 92, 169, 269.
- Δ' CHAMPREAUX μετάφρ. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗ
Κριτικὴ τῶν συνθηματικῶν γλωσσῶν, σ. 151.
- ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΕΦΕΡΙΑΔΗ
Ποιήματα, σ. 67.
- ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ
Νικόλαος Κοιμεμένος, σ. 208.
- Α. ΣΥΓΓΡΟΥ
Ἀπομνημονεύματα, σ. 162.
- ΑΙΜ. ΦΑΓΚΕ
Ὁ βίος τῆς Ἰωάννας Δ' Ἀρκ, σ. 79.
- ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ
Ἐκδρομὴ εἰς τὸν Νότιον Πόλον, σ. 249.
- ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ
Ἐπὶ ἐνὸς ἀποσπάσματος τῆς Ὀδυσσείας, σ. 19.
- Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΔΗ
Πλατάνου κηδεῖα, σ. 291.
- Ι. ΧΡΥΣΑΦΗ
Ἡ γυμναστικὴ, σ. 50.
- ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ
Σελίς, 59, 93, 269.
- ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΤΕΧΝΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΗ
Σελίς, 31, 63, 93, 122, 126, 171, 222, 270, 314.

ΕΙΚΟΝΕΣ

- Σ. Βικάτον: Κεφαλή, σ. 17.
Greuze: Ἡ σπασμένη στάμνα, σ. 177.
Ε. Θωμοπούλου: Ἑαρινὸν τοπίον, σ. 43.
Ε. Ἰωαννίδη: Σπουδὴ, σ. 17.
Σοφίας Δασκαρίδη: Ψαράδες, σ. 53.
Κλώδ Μονέ: Δεμβροδομαίαι εἰς τὸ Ἀρζαντέιλ, σ. 65.
Β. Μποκατσιάμπη: Μαντοῦκι, σ. 81.
Θ. Ράλλη: Παραμονὴ ἐορτῆς, σ. 46.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 16^{ΟΥ} ΤΟΜΟΥ

- ΑΔ. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ
Μυστραῖς — Γεράκι, σ. 9.
- Ε. ΧΡ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ
Στὸ θάνατο τῆς μάμμης μου, σ. 6.
- Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ
Σιὸ Ἐρρῆκος Κάμβελλ - Βάνερμανν σ. 44.
- Α. ΑΝΔΡΕΪΕΦ μετάρφ. ΟΥΡ. ΜΑΚΡΗ
ἌΟνειρο ἦταν, σ. 166.
- Χ. ΑΝΝΙΝΟΥ
Μέγα Σπήλαιον καὶ Ἀγία Λαύρα, σ. 252, 300.
- ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ Μετάρφ. Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ
Ἡ Τζοκόντα, σ. 194.
- ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ
Ἄναμνήσεις ἐκ Μαυροβουνίου, σ. 147.
- ΠΕΤΡΟΥ ΑΞΙΩΤΙΔΗ
Τὸ νέον ἐν Τουρκίᾳ καθεστώς, σ. 257.
- ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Στὸ κοιμητήρι τῆς ἀγάπης, σ. 43.
- ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ
Ἡ κεραμικὴ ἀγαλματοποιεῖα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, σ. 242.
- ΜΑΡΚΟΥ ΑΥΡΗΛΙΟΥ Μετάρφ. Α. ΘΕΡΟΥ
Εἰς ἑαυτόν, σ. 214.
- ΛΑΖΑΡΟΥ ΒΕΛΕΛΗ
Ἡ Καποδιστριας ὡς θεμελιωτὴς τῆς δημοτ. ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι, σ. 107.
- CAMILLE BELLAIGUE
Χάυδν, σ. 53.
Ἄμβρόσιος Θωμᾶς, σ. 215.
Σοῦμπερτ, σ. 261.
- Π. ΒΙΖΟΥΚΙΔΗ
Τὸ Ὄθωμ. Σύνταγμα καὶ αἱ ἑλλ. προνομίαι, σ. 289.
- Δ. ΒΙΚΕΛΑ
Στίχοι, σ. 228.
Ἡ Παμπᾶ Νάρμισσοῦς, σ. 229.
- ΒΟΡΕΙΟΥ
Ἰωάννης Νεπομονῆ Σέμπ, σ. 82.
- ΔΗΜ. ΒΟΥΤΥΡΑ
Παπᾶς εἰδωλολάτρης, σ. 12, 47.
- Γ. Π. ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
Ἄπ' Ἀθηνῶν εἰς Ἐπίδαυρον σ. 111.
- ΚΩΝ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗ
Ροδόπη, σ. 137.
Albin Putzker, σ. 155.
- CHARLES DIEHL
Ἡ Πτωχοπρόδρομος, σ. 155.
- ΕΜΕΡΣΟΝ μετάρφ. Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗ
Ἡ ποιητής, σ. 20.
- Ι. ΖΕΡΒΟΥ — ΑΡΕΤΑ
Ἡ Πειρασμός, σ. 145.
- ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ
Ἄγυοςτος Κόντ, σ. 3.
Ἡ Ψυχάρης ὡς συγγραφῆς, σ. 59.
Ἡ Βασιλεύουσα, σ. 65.
Ἡ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ Γ', σ. 97.
Ἰωάννης Γρυπάρης, σ. 123.
Ἄπὸ τὴν Λήκυθον, σ. 283.
- W. HUYSHE
Ἡ ἱστορία τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου, σ. 191.
- ΣΠ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
Τράπεζαι δεκαλέπτων καταθέσεων, σ. 298.
- ΘΩΜΑ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ
Συμειῶν Σαββίδης, σ. 137.
- ΙΩΝΟΣ
Ἐπιστολαὶ ἐκ Παρισίων, σ. 29.
- ΟΜΑΡ ΚΑΓΙΑΜ μετάρφ. Ι. ΒΕΛΗΣΙΩΤΗ
Τετράστιχα, σ. 192.
- ΕΛΠΙΔΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
Τὸ Μουσεῖον Vela, σ. 285.
- Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ
Πῶς ἀγαποῦν οἱ Ἄγγλοι, (ἐπιστολαὶ Ἐργον Οὐντινικτον σ. 103).
- Π. ΚΟΝΤΟΥ
Ἡ θῆρα ἐν Ἑλλάδι, σ. 183.
- ΑΙΜΙΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ
Τῆτιο, σ. 144.
- ΝΑΠΟΛ. Λ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ
Παραφροσύνη, σ. 210.
- ΜΙΧΑΗΛ Χ. ΛΟΥΚΑ
Ἄμδουρμαν, σ. 307.
- ΠΡΟΣΠΕΡ ΜΕΡΙΜΕ μετάρφ. Ν. ΓΑΒΡΙΗΛ
Ἡ ἄββᾶς Ὠμπέν, σ. 115.

ΚΙΜΩΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

- Ἐκθέσεις, Ζάππειον, σ. 60.
Τὸ «Βασιλικόν» σ. 91.
Θέατρον: Φωτεινὴ Σάντρα, σ. 268.
Ἡ Ἐνλοθραύσις τοῦ Φιλιππότη, σ. 295.
Τὰ «Τρία Φιλιά», σ. 313.

ΜΠΑΛΖΑΚ

Σκέψεις, σ. 263.

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Λόγοι καὶ ἀντίλογοι, σ. 25, 56, 89, 121, 168, 218, 265, 311.
Τὰ βιβλία, Βίος καὶ ἔργα Βαλαωρίτη, σ. 26.
Συναποθανούμενοι, σ. 177.
Ἄγάπες, σ. 239.
Τὸ Χελιδόνι, σ. 273.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ Α. ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗ

Οἱ ἄρχοντες Βαροῦχαι ὡς φεουδάρχαι, σ. 73.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τὰ βιβλία, Ρόδα καὶ Μῆλα, σ. 57.
Ἡ Κερένια Κούκλα, σ. 90.
Τὸ ἔργον τοῦ Βικέλα, σ. 225.
Ἡ Κακὸς δρόμος, σ. 129, 199, 245.
Θέατρον: Σαλώμη, Μπρισαντιώ, σ. 168.
Τσοκόντα, Τὸ Χελιδόνι, Ἰωάννης Κωλέτιης, Τὰ Νέα Παναθήναια, Οἱ Πετροχάρηδες, Ἡ Προθυποργίνα, Κινηματογράφος, σ. 218. Μαρία Πενταγιώτισσα, Τὸ Τίμιο Σπίτι, Ἡ Ἥχω τῆς λίμνης, Τὰ ἀπόρρητα τῆς ἀπογραφῆς, Ἡ Μητσέλος, Στὰ παραπήγματα, Ἡ Χειραφετημένη, Ἡ Μαρμαρωμένος Βασιληᾶς, Οἱ Ἀροταὶ τοῦ Δήλεσι, σ. 266.
Τὸ Κόκκινον Πονκάμισο, Ροδόφυλλα ἢ Ἀγκάθια, Ἄνταρ σ. 312.

ΟΣΚΑΡ ΟΥΔΑΪΛΔ μετάρφ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Φλωρεντικὴ Τραγωδία, σ. 33.

ΑΡ. Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ

Τὰ μεγάλα Παναθήναια, σ. 140.

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Τὰ καλαμποῦρια ἐνὸς δασκάλου, σελ. 7.

ΑΔΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ψεύτικο στεφάνι, σ. 102.

Ἐνάις ἔνοιαις, σ. 102.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ἡ Ροῖδης εἰς τὴν Γαλλίαν, σ. 124.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

- Ν. Ἀλεκτορίδης: Προῖναι ἀκτύπες, σ. 72.
Ν. Βιτσέντου Βέλα: Τὸ θῆμα τῆς ἐργασίας, σ. 273.
Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Ναπολέοντος, σ. 286.
Ἀπελπισία, σ. 287.
Σπάρτακος, σ. 288.
Ἅδεν ὁ ἄνθρωπος, σ. 289.

ΓΙΟΒΑΝΙ ΡΑΡΙΝΙ

Ἡ Διάβολος, σ. 70.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Π. ΠΑΡΚΑ

Περὶ τῆς ἑλλ. τοῦ Ἰησοῦ ἐκπαιδεύσεως, σ. 84.

Ι. ΠΟΛΕΜΗ

Μπάμπης Ἄνιος, σ. 69.

Ποιήματα, σ. 100.

ΠΕΡΙΚΛΗ Δ. ΡΕΔΙΑΔΗ

Ἡ ἑλλ. ναυτικὸν μουσεῖον, σ. 16.

Θ. Ι. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ

Μουσικὴ, σ. 29, 60, 92, 169, 269.

Δ' CHAMPEAUX μετάρφ. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ

Κριτικὴ τῶν συνθηματικῶν γλωσσῶν, σ. 151.

ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΕΦΕΡΙΑΔΗ

Ποιήματα, σ. 67.

ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ

Νικόλαος Κορνεμένος, σ. 208.

Α. ΣΥΓΓΡΟΥ

Ἄπομνημονεύματα, σ. 162.

ΑΙΜ. ΦΑΓΚΕ

Ἡ βίος τῆς Ἰωάννας Δ' Ἀρκ, σ. 79.

ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Ἐκδρομὴ εἰς τὸν Νότιον Πόλον, σ. 249.

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Ἐπὶ ἐνὸς ἀποσπάσματος τῆς Ὀδουσσείας, σ. 19.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

Πλατάνου κηδεῖα, σ. 291.

Ι. ΧΡΥΣΑΦΗ

Ἡ γυμναστικὴ, σ. 50.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Σελίς, 59, 93, 269.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΤΕΧΝΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Σελίς, 31, 63, 93, 122, 126, 171, 222, 270, 314.

ΕΙΚΟΝΕΣ

- Σ. Βικάτον: Κεφαλή, σ. 17.
Greuze: Ἡ σπασμένη στάμνα, σ. 177.
Ε. Θωμοπούλου: Ἐαρινὸν τοπίον, σ. 43.
Ε. Ἰωαννίδης: Σπουδὴ, σ. 17.
Σοφίας Λασκαρίδης: Ψαράδες, σ. 53.
Κλώδ Μονέ: Ἀσμβροδομῆ εἰς τὸ Ἀρζαντέιλ, σ. 65.
Β. Μποκατσιάμπη: Μαντοῦκι, σ. 81.
Θ. Ράλλης: Παραμονὴ ἑορτῆς, σ. 46.

- Γ. Ροΐλου:** Σπονδή, σ. 21.
Σ. Σαββίδη: Καλοκαίρι, σ. 129.
 Ανατολίτης φιλόσοφος, σ. 139.
 Ζαχαροπλάστης, σ. 139.
 Ο τυφλός επαιτής, σ. 143.
Α. Σβάρτς: Ο Κάιζερ, σ. 1.
Π. Τσιριγώτη: Σκηνή εις την ἔρημον, σ. 153.
Δ. Φιλιππότη: Ο Ευλοθραύστης, σ. 235.

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

- Θ. Ἀννίνου:** Miss-Ellin, σ. 88.
 Διαβολό, σ. 167.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

- Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης, σ. 33.
 Σιὸ Ἐρρίκος Κάμβελ-Βάννερμαν, σ. 44.
 Χαρ. Ἀννίωσ, σ. 69.
 Ἰω. Νεπομονκ Σέππ, σ. 83.
 Λουκία Ἰωάννου, σ. 92.
 Ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ Γ', σ. 97.
 Ἰωάννης Γουπάσης, σ. 123.
 Ἀλφρέδος Ζαροῦ, σ. 124.
 Ἰωάννης Σάλτας, σ. 125.
 Σ. Σαββίδης, σ. 138.
 Ὁ Ἡγεμὼν τοῦ Μανροβουνίου, σ. 148.
 Ἄλμπιν Ποῦτσκορ, σ. 155.
 Μαρίκα Κοτοπούλη, σ. 202.
 Δ. Βικέλας, σ. 225.
 Σοῦμπερτ, σ. 261.
 Βισσέντος Βέλας, σ. 285.
 Δ. Φιλιππότης, σ. 296.
 Μαρίκα Κοτοπούλη, σ. 304.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ

- Ἡ προπομπή των μαρτύρων, Μυστρᾶς, σ. 8.
 Ἡ ἁγία λειτουργία Μυστρᾶς, σ. 11.

- Οἰκὸσημον οἰκογενείας Βαρούχα, σ. 73.
 Ἡ θόλος τῆς Ἐπιδαύρου, σ. 112.
 Τὸ θέατρον τῆς Ἐπιδαύρου, σ. 113.
 Ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, σ. 186, 190.
 Εἰκόνες 4 τῆς ἀρχαίας κεραμικῆς ἀγαλματοποιίας.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ

- Ἡ ὑποδοχή τοῦ Κάιζερ εἰς τὴν Κέρκυραν, σ. 24.
 Αὐτόγραφον Βαλαωρίτη, σ. 27.
 Διὰ τῆς Λαγκιάδας, σ. 105.
 Πλατεῖα Ναυπλίου καὶ τὸ Βουλευτικόν, σ. 109.
 Τὸ διπλωμ πρακτορείου τῆς Ἑλλάδος ἐν Κετίγγη, σ. 149.
 Ὁ πύλων τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ὀθωνος εἰς τὸ Ναύπλιον, σ. 159.
 Ἡ βατὴ ὁδὸς μεταξὺ τῶν βράχων τῆς Λαγκιάδας, σ. 159.
 Ἡ Τζοκόντα, σ. 195.
 Κυβέλη Ἀδριανοῦ, Σουλβία, σ. 196.
 Α. Μαρίκος, Κοσμάς Δάλβος, σ. 197.
 Σαγιώρ, Μπρισαντό, σ. 202.
 Τὸ «Χελιδόνι», σ. 203.
 Οἶκος τυφλῶν, σ. 208, 209.
 Τὸ ἐν Σμύρνη Ὀμήρειον, σ. 212, 213.
 Ὁ Βικέλας εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Συλλόγου, σ. 226.
 Ὁ Σύλλογος τῶν ὠφελίμων βιβλίων, σ. 227.
 Μαρίκα Κοτοπούλη, Μαρία ἡ Πενταγιώτισσα, σ. 247.
 Α. Μαρίκος εἰς 6 διαφόρους ἐκφράσεις, σ. 250, 251.
 Ἀπὸ Διακοφτό εἰς Καλάβρυτα, σ. 254.
 Τὸ Μέγα Σπήλαιον, σ. 255.
 Ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Λονδίνου καὶ Παρισίων, σ. 259.
 Ὁ Ταῦγετος ἐκ τῆς Σπάρτης, σ. 293.
 Ὁ Μυστρᾶς, σ. 293.
 Κορυφαί Πίνδου, σ. 297.
 Κορυφαί Κόζακα, σ. 297.
 Ἁγία Λαύρα, σ. 301.
 Κυβέλη Ἀδριανοῦ, Φωτεινὴ Σάντρα, σ. 305.
 Ὁμοδορμαν, σ. 307.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
 ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

Ἀθήναι.— Ὀδὸς Ἐρμού
 Πλούτος γραφικῆς ὕλης.— Ἐν-
 τυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλι-
 τεχνικά.— Ἐργοστάσιον φακέλ-
 λων τέλειον.— Χάρτης τυπογρα-
 φικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων
 παντὸς εἴδους καὶ ποιότητος.
 Ἐϋθηρία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

Ἡ ΚΛΗΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

Τὴν 10 π. μ. τῆς Πέμπτης ἐγένετο ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ καὶ ἐνώπιον τῆς μεγάλῃς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Ἰωάννου Εὐταξία, ἡ 9η πρόσθετος κλήρωσις τοῦ ἐκ δο. χρυσῶν 60.000.000 λαχειοφόρου δανείου αὐτῆς, ἡ ὀρισθεῖσα διὰ τὴν 18ην Σεπτεμβρίου (1 Ὀκτωβρίου) 1908.
 Ἐκ τῆς κληρωτικῆς ἐξήχθησαν οἱ ἐξῆς 9 ἀριθμοί, κερδίζοντες τὰ ἀκόλουθα ποσά:

130,016	φρ. χρ.	70000	157,658	φρ. χρ.	2000
15,462	»	10000	98,219	»	2000
65,915	»	5000	35,146	»	2000
179,533	»	5000	91,180	»	2000
109,157	»	2000			

Τὰ κερδηθέντα ποσὰ πληρώνονται τὴν 2/15 Δεκεμβρίου 1908 εἰς χρυσὸν ἐπὶ προσαγωγή τῶν οἰκειῶν τίτλων.

ΤΕΙΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
 BLUE CROSS TEA

Εἶναι τὰ ἄριστα τῶν Τεϊῶν, συσκευάζονται εἰς πακέτα καὶ κυτία ἐν Λονδίῳ, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ζητεῖται ἐπὶ ἐκάστου πακέτου ἢ κυτίου τὸν ΚΥΑΝΟΥΝ ΣΤΑΥΡΟΝ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τὰ πρώτης τάξεως Ἑδωδιμοπαλῆια Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Βόλου, Πατρῶν, Σύρου, Ἀργοστολίου, Λαμίας καὶ Κρήτης.

Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ.— Ἐν Πειραιεῖ (Στοὰ Ριζάρη).

LA REVUE

ANCIENNE REVUE DES REVUES

SOMMAIRE DU 1er SEPTEMBRE. — Commandant Robal. Les survivances du passé dans l'armée. — Marquis Paulucci di Calbori. L'italien en France. — Marylie Markovicht. Le journalisme en Perse. — Alfred Droin. Poésies. — Emile Faguet. Les savants et la philosophie. — Pierre Piobl. L'état actuel de la navigation aérienne. — H. de Gallin. Comment on dépensait autrefois. — Fernand Gregh. Chez les poètes. — I. J. Du-proin. La vie littéraire en Hollande, etc. etc.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΤΕΑΤΟΚΗΡΟΠΟΙΕΙΟΝ

Ο "ΦΟΙΒΟΣ",

ΕΤΑΙΡΙΑ ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ. 1893

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 500.000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

Βραβευθέντα διὰ χρυσῶν βραβείων ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τῶν Παρισίων, τῇ Διεθνείῳ Ἐκθέσει τῆς Κρήτης καὶ τῇ Διεθνείῳ Ἐκθέσει τῶν Ὀλυμπίων.

Στεατοκήρια (Σπερματσέτα) ἀρίστης καὶ πρώτης ποιότητος, χρωματιστὰ καὶ ἐκκλησιῶν, κατασκευαζόμενα διὰ νεωτάτης χημικῆς μεθόδου, δίδουσιν ἄπλετον φῶς, τήκονται ἀνευ σταγονῶν καὶ σβύνουσιν ἀνευ ὀσμῆς. **Στεατίνη, Παραφίνη, Κηριζίνη, Γλυκερίνη καὶ Ἐλαιῖνη.**

Γραφεῖον Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σοφοκλέους ἀρ. 2.

ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ
 ΧΗΜΙΚΟΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ. 1882

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 3.000.000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΑ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑ ΧΡΥΣΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ

Πυρίτις ἀκαπνος πολέμου καὶ κνηγιῶν. Πυρίτις μαύρη καὶ Δυναμίτις ὄλων τῶν εἰδῶν. Φυσίγγια ἀκάπνου καὶ μαύρης πυρίτιδος παντὸς ὄπλου. Κάλυκες Μάνλιερ, Γκρᾶ καὶ περιστροφῶν. Θεϊκὸν ὀξύ, Νιτρικὸν ὀξύ, Ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, Θεϊκὸς χαλκός, Θεϊκὸς σίδηρος, Ἀντιπερονοσπορίνη, Στουπέτσι, Μολυβδοσωλῆνες, Σκάγια.

Τιμαὶ ἀνεπίδεκτοι συναγωνισμοῦ.

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΑ ΤΩ 1839

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ £ 315.510

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Κερκύρα, Κεφαλληνία, Ζακύνθω, Πάτραις, Πειραιῖ, Τρίπολει.

Καταθέσεις. Ἡ Ἴονική Τράπεζα *Limited* ἀπὸ τῆς 1^{ης} Ἰουνίου 1907 καὶ μέχρι δευτέρας εἰδοποιήσεως, δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια ἐπὶ τόκῳ ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὄρους:

2 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν διὰ ποσὰ μέχρι 100,000 Δρ. — 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν διὰ ποσὰ πέραν τῶν 100,000 Δρ. — 3 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 3 μῆνας. 3 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2 ἐτῶν. — 4 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 2 ἔτη μέχρι 4 ἐτῶν. — 4 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ ἐπέκεινα τῶν 4 ἐτῶν.

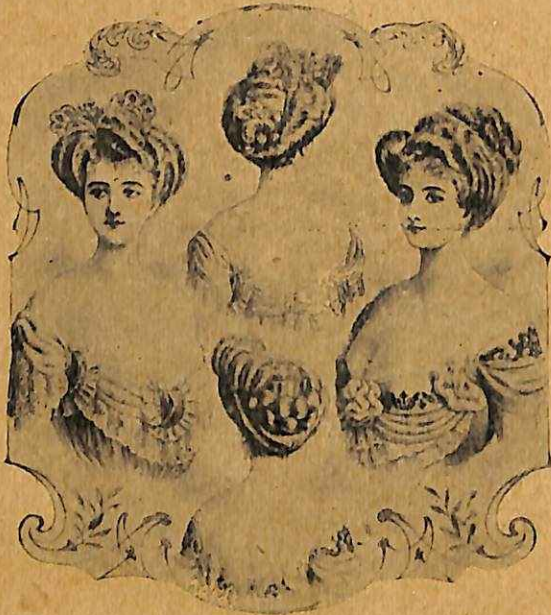
Ἡ Τράπεζα δέχεται ἐπίσης καταθέσεις εἰς chèques ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ἐπὶ τόκῳ, ὡς ἑξῆς: 3 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν. — 3 1/4 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 6 μῆνας. — 3 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 1 ἔτος. — 4 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 2 ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

Αἱ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς ὃ εἶδος ἐγένετο ἢ κατάθεσις, παντὸς δικαιώματος χαρτοσήμου ἐπιβαρύνοντος τὸν καταθέτην.

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΣ

Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 4

La vraie ondulation Marcel.

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Κολώνια

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου 67.

Κοιμώσεις Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Γαλακτοκομεία

Ι. Χρυσάκης, ὁδὸς Φιλελλήνων 4.

Φαρμακεία

Π. Βασιλείου, ὁδὸς Σταδίου καὶ Αἰόλου.

Ἐδωδιμπολωεία

Β. Απότσου πρῶην *Γουλιέλμου*, ὁδὸς Σταδίου 9.

Π. Κ. Ἐξαρχόπουλος καὶ Ἀδελφός, Σταδίου 58

Καφεζυθεδιατόρια

Πανελλήνιον, ὁδὸς Πανεπιστημίου-Προαστείου.

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὑπομνήσκει τοῖς ἐξ ἀπλῶν καὶ χρεωλυτικῶν δανείων ὀφειλέταις αὐτῆς παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς ὅτι ἡ 1^η Ὀκτωβρίου εἶνε ἡ διὰ τῶν οἰκείων συμβολαίων ὀρισμένη ἡμέρα πρὸς πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ τῶν χρεωλυτικῶν δόσεων τῶν εἰρημένων δανείων. Ἡ ἐμπρόθεσμος πληρωμὴ ἀπαλλάσσει τοὺς ὀφειλέτας τῶν συνεπειῶν τῆς ὑπερημερίας. Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Σεβρίου 1908

(Ἐκ τοῦ δικαστ. τμήματος τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ THOMSON HOUSTON

ΕΔΡΑ: ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΜΕΤΟΧΑΣ: ΔΡΑΧΜ. 10.000.000. * ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ: ΦΡ. ΧΡ. 10.000.000

Κεντρικὸν Ἐργοστάσιον ἐν Νέῳ Φαλήρῳ. Σταθμοί: Ἐν Ἀθήναις, Πειραιῖ, Νέῳ Φαλήρῳ καὶ Κηφισίᾳ. — Ἠλεκτρικὴ κίνησις τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ Σιδηροδρόμου καὶ τῶν Τροχιοδρόμων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων. — Προνόμιον φωτισμοῦ δι' ἠλεκτρισμοῦ καὶ ἀερίου τῶν πόλεων Πειραιῶς, Πατρῶν, Σύρου, Καλαμῶν, Ἀργοστολίου καὶ Χαλκίδος. — Ἠλεκτρικὸς Τροχιοδρόμος Πατρῶν.

Ἡ Ἐταιρία ἀναλαμβάνει ἐγκαταστάσεις φωτισμοῦ καὶ κινητηρίου δυνάμεως καὶ ἐν γένει πᾶσαν ἐργασίαν σχετιζομένην μετὰ τὸν ἠλεκτρισμὸν ὑπὸ πάσης αὐτοῦ τὰς μορφάς. — Προμηθεύει παντὸς εἶδους ὕλικα ἠλεκτρισμοῦ καὶ ἰδιά ὄργανα καὶ μηχανὰς **THOMSON HOUSTON** τῶν ὁποίων εἶναι

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ